

Приморске новине

БУДВА, 31. МАРТА 1997.
ЦИЈЕНА 2. ДИНАРА

ИЗЛАЗИ МЈЕСЕЧНО • ГОДИНА XXV • БРОЈ 412

ЈАДРАНСКИ САЈАМ ОВОГОДИШЊУ СЕЗОНУ ОТВОРИО САЈМОМ „ИСХРАНА“

ХРАНА ОКУПИЛА ПРИВРЕДНИКЕ

На Јадранском сајму је од 25. до 28. марта одржан ХХIII сајам „Исхрана“ на коме је учествовало преко 200 производача хране, алкохолних и безалкохолних пића, хемијских и дуванских производа из наше земље, Италије, Пољске, Словеније и Македоније. Сајам исхране је отворио Мило Ђукановић, предсједник Владе Републике Црне Горе, а свечаном отварању присуствовали су и Светозар Маровић, предсједник Скупштине РЦГ и предсједник управног одбора „Јадранског сајма“, министар пољопривреде Радивоје Рашовић, министар трговине Бранко Перовић, предсједник Општине Будва Жарко Миковић, потпредсједник Општине Драган Дулетић, секретар СО Вукашин Марковић, и генерални директор ХТП „Будванска ривијера“ и члан управног одбора „Јадранског сајма“ Ђорђе Прибиловић.

- Није случајно што међународне приредбе у Будви

ове године почињу великом сусретом домаћих и страних производача хране, с једне стране, и туристичке привреде и трговине, с друге стране. Прво, зато што су туризам и пољопривреда двије стратешке одредnice економског развоја Црне Горе које се својом понудом и тражњом значајно допуњују углавном у приморском туризму. Друго, јер значај овогодишњих излагача и њихов удио у укупној привредној дјелатности Југославије заслужује да буде промовисан управо овде, у туристичкој престоници Медитерана. Коначно, међународни карактер ове сајамске манифестије, на којој поред највећих југословенских производача учествују и страни излагачи, препоручује и на овај начин концепт отворености Црне Горе према свијету, са доминантним циљем либерализације трговине и инвестирања - ракао је Мило Ђукановић изражавајући задовољство што је у при-

лици да у име Владе Црне Горе и своје лично име поздрави учеснике, организаторе и домаћине ХХIII Сајма исхране, најстарије и најпознатије сајамске манифестије у Црној Гори.

Отвореност за страни капитал треба да подстакне све секторе привредног развоја, а, по ријечима премијера Ђукановића, ефекат се прво очијује у развоју и унапређењу постојећих и градњи нових туристичких капацитета, с вишеструким позитивним утицајем на чијим реднима пословима и пословања. У том циљу Влада Црне Горе подстиче све савремене видове туристичке пропаганде који промовишу посебно туристичке потенцијале и остale пратеће индустрије, укључујући производњу хране.

- Црна Гора је на прокретници спровођења економских реформи и процеса приватизације. Поред политичке одлучности и већ дефинисане правне инфраструктуре за реализацију

овог процеса, Црна Гора улаже огромне напоре да иностраним инвеститорима учини доступним бројне пројекте сарадње - финансијске, техничке, и експертске, у свим областима, па и у области пољопривреде: програме производње здраве хране, програме из сектора прехране и индустрије и програме приватизације пољопривредне производње и индустрије - рекао је Мило Ђукановић и

нагласио да ће Влада Црне Горе у циљу ефикасне реализације ових пријеката охрабривати и даље све међународне манифестије које доприносе афирмацији наших производача, размјени искуства и знања с инострanstvom, у пољопривредној и осталим привредним дјелатностима, а нарочито успостављању директних партнерских односа и улагања страног капитала.

Сајам исхране представља

и почетак туристичке предсезоне, сви отворени хотели су били попуњени, а наредне сајамске манифестије ће у Будву такође довести пуно гостију. Идућег мјесеца, од 8. до 12. априла, одржава се Салон намјештаја, опреме за хотелијерство и угоститељство и унутрашње декорације, а од 23. до 25. априла Међународна туристичка берза.

В.М.С. - Д. Р.

НОВО РУХО АВАЛЕ

Након уобичајене зимске паузе Гранд хотел „Авала“ је отворен 22. марта, а први овогодишњи гости су учиеници Сајма исхране.

Овог пута „Авала“ је и

спремније дочекала госте, јер је хотел реновиран. Окречено је 223 собе, обновљена фасада, уређено зеленило имермерне површине око хотела. Оспособљен је и

систем климатизације у свим друштвеним просторијама, ресторану и конгресној сали, као и у 70 соба које су окренуте мору, док је у току израда пројекта за увођење климатизације у свим осталим собама.

Праву већу групу иностраних туриста, „Авала“ је угостила током трајања Сајма исхране (били су то гости из Италије учесници сајма), док ће од 25. до 28. априла у Гранд хотелу „Авала“ бити одржан Конгрес туристичких агенција из Италије.

Током љетње сезоне у овом

хотелу-највише страних гостију биће из Израела и Русије, који ће, према уговорима, почети да долазе почетком маја мјесеца, док ће почетком јуна стићи група од 30 туриста из Шпаније.

Интересовање за боравак у „Авали“ ове сезоне показа

ли су и туристи из Румуније

и Мађарске, а очекује се и долазак једног броја инди

видуалних гостију из Њемачке.

РЕДАКЦИЈА „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“ ПОВОДОМ
25 ГОДИНА ЛИСТА РАСПИСУЈЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИ

КОНКУРС ЗА ХУМОРЕСКУ

Радове са темом из свакодневног живота дужине до пет плајфни новинског прореда (до 30 редова) у четири примјерка потписане пуним именом и презименом, и адресом, слати на адресу „Приморске новине“ Трг сунца 1, поштански фах 14, 85310 Будва, с назнаком „за конкурс за хумореску“.

Конкурс за хумореску отворен је до 30. априла 1997. године.

Жири ће одабрати три најбоље хумореске које ће добити прву, другу и трећу награду, и предложити редакцији још неколико радова за откуп. Награђени и откупљени радови ће се објавити у „Приморским новинама“.

ТУРИСТИЧКИ ТОКОВИ

ПОНОВО НА БЕРЛИНСКОЈ БЕРЗИ

Туристичка понуда Црне Горе, а у том оквиру и Будванске ривијере, нашла се, средином марта, након неколико година паузе, поново на Међународној берзи туризма у Берлину, а туристички посленици након повратка нијесу крили задовољство.

- У цијелини требамо бити задовољни свим оном што се десило на Берлинској берзи рекао нам је Ђорђе Прибиловић, генерални директор ХТП „Будванска ривијера“ - Тамо смо имали изузетно корисне разговоре са водећим сјеветским туроператорима, са којима смо раније сарађивали, а то су ТУИ и Некерман. Наша делегација најчешћа је са министром туризма у Влади Републике Црне Горе Ивом Арменом разговарала је са чељним људима у овим кућама, а након разговора су изразили спремност да се у њиховим каталогима за 1998. годину нађе и туристичка

понуда Црногорског приморја, а самим тим и Будванске ривијере. У каталогизму, ТУИ-а и Некермана, према обећању, Црна Гора ће бити заступљена на 12 страница, а изражена је нада да ће ТУИ наредне године довести код нас око пет хиљада туриста. Делегација овог великог туропретпредставника допутоваће у Будву у јуну, како би обишла наше туристичко-угоститељске објekte.

Поред осталог, рекао је Прибиловић, у Берлину смо имали успешну презентацију нашег туристичког производа, који је побудио интересовање, а њемачка телевизија је то добро пласирала тамошњој телевизијској публици.

- Све у свему, истакао је Ђорђе Прибиловић - након остварених разговора и најава за 1998. годину, можемо бити задовољни учињеним послом.

Р. Павићевић

У ОВОМ БРОЈУ:

- Сједница Скупштине општине - Нови програми
- Годишњица битке на Паштровници - Сjeћање на јунаке и жртве
- ЈП „Морско добро“ - Више тротоара, мање покретних кафана
- Планови Еколошког друштва
- Приче с другог колосјека - Човјек за сјећање
- Културна баштина - Манастир Св. Митра у Војнићима
- Бошко Богетић - Једна плава дирка
- Психолог у средњој школи - Разумјети и помоћи

ОБИЉЕЖЕНО 55 ГОДИНА БИТКЕ НА ПАШТРОВНИЦИ

СЈЕЂАЊЕ НА ЈУНАКЕ И ЖРТВЕ

Поводом 55 година од битке на Паштровници у Поборима је 25. марта у присуству бројних бораца и родбине погинулих, грађана Побора и наше општине, и представника Војске Југославије, обиљежена годишњица једне од тада највећих и најкрвавијих борби на Црногорском приморју у II светском рату. Вијенце на споменик Поборима погинулим у народно-ослободилачком рату и жртвама фашистичког терора положили су представници Општинског одбора СУБНОР-а и родбине погинулих, а поводом 55 година од битке на Паштровници говорио је њен учесник Саво М. Зец, носилац Партизанске споменице 1941. и пензионисани пуковник ЈНА.

- Данас смо се састали да одамо неизмјерно поштовање и дивљење палим јунацима за слободу свога народа, а овај велики дан у историји Побора испуњава нас истовремено поносом и болом за палим борцима и великим страдањем народа - рекао је на почетку Саво Зец истичући да слободарски дух Побора и њихово храбро

активног учешћа у устанцима 1869. и 1882. године десетине поборских породица морале су да пређу у Цетиње одакле су многе касније насељене у Улцињу. Побори су активно учествовали у балканским и Првом светском рату, што је само наставак њихове јунаке прошлости. Он је нагласио да

са у прса иако је он био 30 до 40 пута бројнији и технички неупоредиво надмоћнији. Услед знатних губитака на нашој страни и огромне надмоћности Италијана, партизанске чете су се послије 16 часова повукле према Ловћену, Станичићима и Трудову. Италијани су у току ноћи ушли у По-

три партизанске чете биле окружене највећом бригом и љубављу народа. Побора који је и на рачун исхране своје деце дијелио с партизанима последње парче хлеба.

Саво Зец је у наставку свог обраћања окупљеним на Поборима поводом 55 година битке на Паштровници говорио и о

вјековна борба Побора за слободу заслужује признање, а у наставку говорио о борби на Паштровници.

- У Поборима су се налазиле три партизанске чете: Поборско-браћка, Маинска и Которско-приморска, а већ крајем 1941. године основан је Општински народноослободилачки одбор, организација омладине и АФЖ. Тако су Побори у то vrijeme заиста представљали једно од највећих и најснажнијих партизанских упоришта на територији наше данашње општине и шире. Окупатор је тако оцијенио снагу и значај овог упоришта и припремио и ангажовао велике снаге за његово уништење. Напад Италијана на Поборе отпочео је у раним часовима 25. марта 1942. године снагама око четири хиљаде војника с циљем да се спријечи убицај комуниста на простору Грбља и уништијају како партизанско упориште у Поборима. Партизани су били обавијештени о предстојећем великом нападу Италијана, тако да су три партизанске чете могле на vrijeme да се повуку без губитака, али то нијесу учиниле иако су биле свесне да не могу држати посједнуте положаје. Одструпили без борбе и оставили народ без икакве заштите, значило би изгубити сваки морално-политички ослонац код народа Побора и других села. Фашистички окупатор је планирао спаљивање Побора, убијање људи и одвођење у логор на Мамулу, без обзира да ли ће најти на отпор или не - рекао је Саво Зец подсећајући да су главне италијанске снаге, око три хиљаде војника, наступале ка Паштровници и Поборима преко Мирана и Чавора, а друга колона јачине око хиљаду војника помоћним правцем ка Поборима преко Пријериади, Братешића и Горовића - У исто vrijeme Италијани су снагама јачине до батаљона вршили демонстративне активности из правца Будве ка Брајићима и Поборима с циљем да онемогуће одступање партизана из Побора и да спирје учешће штаба батаљона из Кулача и Паштровске чете у одбрани Побора. Напад Италијана подржан је са око 40 артиљеријских оруђа са утврђења у Боки, од артиљеријске групе и са крстарице „Бар“.

На положајима Коложун и Паштровница борба је отпочела на нашем десном крилу где се налазила Которско-приморска чета а одмах затим ступиле су у борбу Поборско-браћка и Маинска чета - свега око 85 партизана. Првих неколико јуриша партизани су успјешно одбили, а између 13 и 14 часова дошло је до борбе с непријатељем пр-

боре, спалили и опљачкали све куће и убијали све нештедећи ни старије ни децу од пет година. Сјутрадан, 26. марта, Италијани су се повукли преко Laステ за Котор водећи са собом свој становништво које су нашли у селу или у оближњим шумама и пећинама. Треба истаћи да је заустављење помоћне колоне Италијана која је наступала Горњим Грбљем од стране грбљских партизана позитивно утицала на борбу наших чета на Паштровници, а Италијани су претрпели велике губитке -

- Највећи дио бораца НОР-а је одлучно против свих оних и свега онога што слаби нашу Црну Гору и нашу Србију, што слаби и руши нашу СР, јер њихова јединичка држава одговара вјековној и садашњој вољи и интересу наших народа, и што смо ујверени да је боља будућност, слобода и опстанак Црне Горе и Србије и њиховом јединичком животу у Савезној Републици Југославији - рекао је Саво Зец наглашавајући да последњих година одређене политичке снаге, плански и систематски, организују и воде праву хајку против партизана и НОВ у II светском рату под паролом „историјског помирије“ - За нашу земљу из тог времена постоје хиљаде документа и фотографија из којих се види да је само НОВЈ међународно признат. Највеће земље и армије антихитлеровске коалиције, совјетска, америчка и енглеска, прихватају партизане као своје савезнике и другога у јединичкој борби против италијанског и њемачког фашизма. Та партизанска војска ће у последњој години рата бити снажна армија од 80.000 војника срвстаних у 52 дивизије, и о тој херојској борби и војсци нико неће моћи да избрише истину ни данас ни сутра, нити рушењем њихових споменика и мијењањем назива улица и тргова.

преко 70 погинулих и 130 рањених. Наши губици били су веома тешки. На Паштровници је погинуло седам најбољих бораца, од тога пет из Побора, а рањено је осам бораца. Сјетимо се данас послиje 55 година наших храбрих другова палих на Паштровници: Нико Марков Зец (19), Петар-Миша Миланов Зец (18), Јово Ђуро Ивановић (20), Митар-Вукајлов Иванчевић (25), Видо Јован Каписода (32), Видо Марков Кнежевић (38) и Грација Петковић. Звјерски је убијено седам Побора а те жртве фашистичког терора су: Петро Јован Таконовић (63), Иво Марков Зец (5), Андрија Марков Кнежевић (36), Иво Симов Шумар (58), Видо Јован Шумар (18), Рако Ников Шумар (55) и Саво Раков Шумар (17). Кад говоримо о борби на Паштровници треба истаћи да су

вији, или владајуће сile у свијetu нијесу задовољне, не мire се постојањем било какве Југославије и њима би одговарало раздавање Србије и Црне Горе, а послиje даље цијepањe свake од њих појedincano.

На kraju свог izlaganja поводом 55 година од битке на Паштровници Саво Зец је нагласио да због опасности која насе стално вреће морамо постићи пуну јединство и слогу који одбране СРЈ као државе и народа који живе у њој, без обзира на страначку припадност и међусобне размирице. Данашњу Југославију коју чине Црна Гора и Србија морамо бранити свим средствима и онемогућити групе и појединце који теке да је разbijу уз помоћ страних сила и њихових обавештајних служби.

В. М. Станишић

ОТВОРЕНИ ТЕЛЕГРАМ БОРАЦА НОР-а БУДВЕ ГРАДОНАЧЕЛНИЦИМА БЕОГРАДА И КРАГУЈЕВЦА

Поводом вандалског чина рушења и скidaња спомен обиљежја и симбола из Другог светског рата на територијама слободарских градова Београда и Крагујевца, одлучно се придрžavaju protestu бораца НОР-а широм Југославије.

Таквим своим понашањем, под именом „демократије“, указујете на ваша даља и погубна стремљења, која југословенски народ могу да поведу у још veći понор и кропље. Зато, имајте на уму да збратимљени народи Црне Горе и Србије знају да сачуваву и очувају своју крвљу стечену слободу!

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ:

Више реда уз обалу - била је основна девиза којом смо се руководили у послу у протекле три године. Њу сада, мијењамо и она гласи: потпуни ред уз „пјену од мора“. Пosaо је dugorочан и биће oстварен, прије свега, комбинацијом економских и мјера правне природе.

Уз ове напомене, на почетку разговора, Рајко Миховић, директор ЈП „Морско добро“, истиче да су протеклих година постигнути запажени резултати и да се показало потпуно цјелиснодим формирање овог предузећа од стране Владе Црне Горе. Ефекти су вишеструки, али по његовом мишљењу суштина је у следећем: усхи морски појас уз обалу који раније није био, „ни Давидов, ни царски ни спахијски“ доноси средства која се улажу у uređenje плажа и приобаља улаже и стварању услова за штога је задовољио. Суштина је да нико не може радити више сезона, ако не поступа онако како смо предвидјели.

• Закупац је цуно, али се удеји по реакцијама туриста, али и на основу других сазијана, стиче се утисак да плаže нису најбоље uređene, да недостају санитарни чворови, тушеви и друго што је потребно, за удобан одмор гостију.

• Послови су разнородни, није у питању само чиšćenje плажа. На многим мјестима градимо потпорне зидове, постављамо тротоаре, санитарне чворове и друге објекте. Истина је да нијесу урађени сви планирани послови па зато смо одабрали нове закупце који ће то учинити. Већ ове сезоне биће боље него прошле, али ће остати посла и за наредне године. Си-

Рајко Миховић,
директор
ЈП „Морско добро“

ВИШЕ ТРОТОАРА, МАЊЕ ПОКРЕТНИХ КАФАНА

послова које треба урадити, временски период закупа. На онима који с нама потписују уговор је да га строго испоштују. Сваке године снимамо урађени посао и уговор, иако је склопљен на дужи рок раскидамо ако наш партнери неје задовољио. Суштина је да нико не може радити више сезона, ако не поступа онако како смо предвидјели.

• Закупац је цуно, али се удеји по реакцијама туриста, али и на основу других сазијана, стиче се утисак да плаže нису најбоље uređene, да недостају санитарни чворови, тушеви и друго што је потребно, за удобан одмор гостију.

• Такозване чворсте градње нема чворсте градње у зони морског добра. Привремени објекти су ти пунктови где они који улажу у uređenje и стварању услова за штога је задовољио.

• Такозване чворсте градње нема чворсте градње у зони морског добра. Има отворени шанкова и сличних објеката који су раније подигнути за које су други издали дозволе - општине овог региона, углазбине. Ми нисмо издали ниједну дозволу, нећemo то чинити ни убудуће. И када су у питању ти објекти од чворстог материјала којих је, истина, мање и када се ради о бројним привременим објектима за које су раније општине издале дозволе, мијењаћemo доста тога. Тамо где нема хотела, хотелске терасе и сличних угоститељских објеката, рецимо уз плаже ван саме Будве, такви ће објекти радити. Тамо пак где има као печурки послиje кишне, где су лоцирани директно уз хотеле, настојаћemo да их разриједимо. Дакле, привремени објекти ће се постављати тамо где нема сталних дозволама које је издала општина за поједине објекте истиче рок па ће их након тога бити лакше уклонити.

• Говорите о објектима за чији рад њихови власници имају дозволе раније прибављене. Има ли дивљих објеката и како с њиховим газдама излазити на крај?

• Највише је, дакако, објеката с дозволом. Неке истичу убрзо, неке за годину, двије. Дивље подигнутих објеката има, нарочито ван подручја будванске општине, не самомјуту обале. Досад смо укупно уклонили стотину таквих објеката, укључујући и четири, пет на подручју општине Будва. Акција траје а коначни циљ је да сви буду уклоњени. Када су „дивљаци“ у питању ишло је тешко, било је отпора и не увијек добре сарадње с општинским и републичким инспекцијским и другим службама. Досад смо све дивље изграђене и започете објекте искључиво ми открили уз помоћ грађана, поднијели документацију надлежним органима након чега је услиједило рушење. Када су у питању шаролики сарадњици, поднијели документацију надлежним органима након чега је услиједило рушење. Када су у питању шаролики сарадњици, поднијели документацију надлежним органима након чега је услиједило рушење.

• Улични роштиљи су појдуve већ предмет опречних роштиља. По једном они рушеју простор уз обалу, а има и они који мисле да је то довољно да имају. Економским мјерама ће се постићи потребна равнотежа.

• Плаže, пјешчане каквих је највише на подручју будванске општине посебно интересују приватнике. Издајете их у закуп, како би биле uređene. Наставља ли се с тим праксом и каква су досадашња искуства?

• Три године тражимо праве решења. Сваке предсезоне расписујемо конкурс и тражимо праве партнere. Оне који нису задовољили елиминишемо и тражимо нове. Циљ је да добијемо партнere на дужи рок, и ту смо постигли. Лијепе резултате. Већ, наиме, имамо оне с којима чуveni постupisemo уговоре на дужи рок, три, па и више година. Ми нудимо локацију, пројекат

С.Ш.Г.

ДД МОНТЕНЕГРОПРОМЕТ УСПЈЕШНО ЗАВРШИО 1996. ГОДИНУ

БЕЗ ГУБИТАКА

Дионичарско друштво Монтенегропромет је 1996. годину завршило без губитака, што је први пут послије неколико година да се крај године не обиљежава негативним предзнаком. Укупан приход предузета је повећан за преко 4,5 пута у односу на претходну годину што је посебно значајно јер је тај приход остварен већом продајом робе у сопственим објектима (84%), а остало (16%) је приход од закупа, комисионане продаје... Ранијих година овај однос је био обратан што је била посљедица издавања великог броја објеката под закуп и продаје робе за туђи рачун (комисиона, консигнациони, франци-

зинг и други слични облици продаје). Веома амбициозни годишњи план промета је остварен са 84%. Ово су резултати пословања нашег највећег трговачког предзећа и главног снабдјевача на основу којих су Управни одбор и Скупштина дionичара позитивно оцijенили рад Монтенегропромета у 1996. години. Мада је остварена добит основно мјерило успјешности пословања на позитивну оцјену рада предuzeћа у овим отежаним условима узети су и неки други показатељи: снабдјевеност тржишта прехрамбеним производима, што је и основна дјелатност предuzeћа посебно у периоду туристичке сезоне, ликвидност предuzeћа и благовремено извр-

шавање обавеза, редовност исплате и висина личних и других примања радника. Предузеће је, с обзиром на ове резултате, на путу да превазиђе тешкоће које су га пратиле последњих година, а снабдевеност тржишта у Будви се сматра једним од најбољих у Црној Гори чemu је знатно допринио и Монтенегропромет са својих 12 продајних објеката.

објекта.

У прошлoj години Монтенегропромет је вратио осам објеката који су били издати под закуп, а такву пословну политику предузеће ће наставити и у овој години. У закупу ће остати само неки објекти за чије дјелатности предузеће сада није заинтересовано (угоститељство и продаја неких индустријских производа). Почетком ове године је преузет од закупца супермаркет у Бечичима који ће се реновирати и отворити до почетка туристичке сезоне.

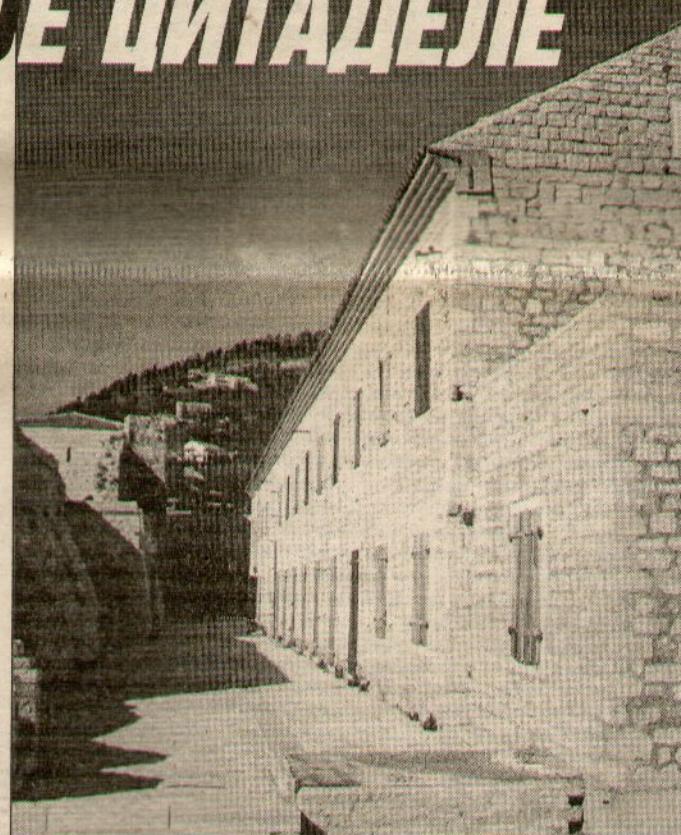
Планом пословања за 1997. годину предвиђа се повећање промета предузећа за два пута уз пораст учешћа прихода од продаје робе у сопственим објектима, рационализација пословања, уређење и опремање продајних објеката. Планира се и повећање промета на велико с обзиром да је постигнут споразум о испоруци роба с једним бројем великих производача.

II. H

У СПОР ОКО ПРОДАЈЕ ДИЈЕЛА ГРАДСКЕ ТВРЂАВЕ УКЉУЧИЛИ СЕ И ГРАЂАНИ

ПЕТИЦИЈА ПРОТИВ ПРОДАЈЕ ЦИТАДЕЛЕ

■ Дио Цитаделе који је Војска продала ПП „Имобилија“ је власништво Општине, она га је обновила послује земљотреса, па Војска није могла одлучивати о продаји, тим прије што је то објекат од културно-историјског значаја - истиче се у протесту грађана

је Цитаделе, културно-историјског фортификационог објекта коју су писали десетине грађана (а потписи се још прикупљају) и која ће се упутити предсједнику Републике Црне Горе, предсједнику Владе РЦГ, предсједнику Скупштине РЦГ, министарству културе РЦГ, Савезном министарству Народне одбране, начелнику Генералштаба Војске Југославије, Војнограђевинској инспекцији Подгорица и Општини Будва. Грађани

ју да се неодложно изврши ревизија свих документата (уговора, споразума и пресуда) које је Војска Југославије користила да би неовлашћено продаја овај објекат, истовремено продајући имовину Општине Будва.

Друштвена имовина је реорганизацијом правног система СРЈ постала државна и, наглашава се у петицији, као таква се не може отуђити и купити, а поготово када су у питању објекти од културно-историјског значаја.

тересованих за стамбене кредите. Само 183.000 динара је беззначајна цифра за 1.750 пензионера у нашој општини, па је било много више захтјева него што се може подијелити средстава. Умјесто стварне помоћи у рješavaњу стамбеног питања или побољшања услова становања, ова акција је још једном, показала колико пензионер живи у неповољним стамбеним условима, а многи који су најугроженији, који су у пензији пошли без ријешеног

стамбеног питања, ова средства и не могу користити. Јер, они нити могу обезбиједити грађевинску дозволу, нити, као докуменат који се тражи, приложити уговор о куповини стана. Најугроженијим пензионерима, тако, ти кредити ћећи бити од помоћи,^a а та средства ће добро доћи само оним пензионерима који имају могућности за побољшање услова стања-носаја додградњом стамбеног простора који већ посједују.

ИЗ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ПЕНЗИОНЕРА **ОДМОРИ И К**

ИЗ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ПЕНЗИОНЕРА ОДМОРИ И КРЕДИТИ

писале писмо у коме изражавају задовољство што су десет дана биле у овом одмаралишту и лијечилишту и истичу да оно може послужити као примјер свим осталим.

Осим за одмор у Игалу пензионери се сада пријављују и за десетодневне одморе у Колашину и на Ивановим коритима. Коришћење одмора у Колашину почиње 2. јуна, а на Ивановим коритима 20. јуна и трајаће до краја августа, такође у смјенама од по десет дана. У Колашину ће овог љета одмарати 130 пензионера из наше општине, а на Ивановим коритима петнаест. Пансионске услуге и превоз до мјеста одмора за пензионере су бесплатни.

Крајем марта је истекао рок за

тересованих за стамбене кредите. Само 183.000 динара је безнажа-нација за 1.750 пензионера у нашој општини, па је било много више захтјева него што се може подијелити средстава. Умјесто стварне помоћи у рjeшавању стамбеног питања или побољша-ња услова становања, ова акција је још једном, показала колико пензионера живи у неповољним стамбеним условима, а многи ко-ји су најугроженији, који су у пензију пошли без ријешеног стамбеног питања, ова средства и не могу користити. Јер, они нити могу обезбиједити грађевинску дозволу, нити, као документ ко-ји се тражи, приложити уговор о куповини стана. Најугроженијим пензионерима, тако, ти кредити неће бити од помоћи, а та средства ће добро доћи само оним пензионерима који имају могућ-ности за побољшање услова ста-новања додградњом стамбеног простора који већ поједуру.

**МАРКО ЛАЗОВ КУЉАЧА
СЈЕЋАЊЕ НА МУЧНА ВРЕМЕНА (14)**

ФЕЛЬТОН

ИСКЛУЧЕЊЕ ИЗ ПАРТИЈЕ

читаву партијску организацију и да чује мишљење других комуниста о правилности и неправилности свега како сам ја поступио и ко се слаже или не слаже с тим. Договорисмо се да прво одржимо састанак са ћелијом у Маинама, па онда редом и са осталима. Сјутрадан увече дође до тог састанка на Плачишту. Бајо и ја сједосмо међу комунисте из Станишића да попричамо. Састанак је организовао Ђуро Т. Куљача по нашој препоруци. Ту је и послије устанка примљени члан Марко Филипов. Секретар Ђуро Илин упознаде нас са стањем у Маинама: да један дио прихвати борбу против окупатора, без обзира на жртве, а већина би жељела да се рат преживи мирно и остане код својих кућа, да се води своја брига, да не буде судара с окупатором, јер нико не зна ко ће добити овај рат, а иницијатива ће бити само најодлучнији. Бајо затим саопшти одлуку ПК. Марко Ников-Стари поче ријечима: „Не можемо прихватити такву директиву, која нас Приморце вриједи и понижава, без обзира што велича Паштровиће. Немојте нас потицјевати да нијесмо вљајани као други - кад се радило о части и слободи нашеј народе ваздух смо били равни вама Црногорцима и свима Србима. Ми немамо такве комунистичке традиције, коју ви једино цијените, али имамо слободарску традицију, коју нико не може потицјени. А што ће и како ће све бити у овом рату остаје да се види, ко ће бити бољи а ко гори - вјерујте ми да ћу погинути међу бОјима за ствар Партије и слободе. Дуго вам немам шта рећи, друже Бајо“. Ђуро и Марко млађи, сложише се са Марком старијим. Виђе Бајо да је донио мину, која пред његовим очима експлодира, и то му не би пријатно да чује по други пут. Очито незадовољан настоји да избекни: „Немајмо га, то је

ублажи: „Немојте да се вриједате другови, Партија зна што ради. Има своје револуционарно искуство из прије рата, на које се можемо ослонити. Она не прави грешке како се међу вама мисли. Комунисти морају бити толико дисциплиновани да приме и спроведу сваку одлуку Партије и то без приговора, а ја видим да ви Приморци нијесте свитакви. Свића ми се ваша зрелост, размишљање, оцјењивање и сналажење у овако тешкој и сложеној борби, коју водимо, али ми се не свиђа што нијесте послушни како морају бити чланови Партије према свом руководству, које никад не може погријешити“. Као да ми ћаволи не дадоши мира да ћутим, као да нијесам Бају доста рекао преко његове воље, прво подржах другове из Маина и с тавих примједбу да се револуционарно искуство партије рата заснивало на ужем простору партијске илегалне политичке борбе, а данас треба да се заснива на ширем простору оружане борбе против окупатора и његових слугу. Бајо ће, на крају: „Добро, Марко и остали другови, јасно ми је све и можемо да завршимо са састанком“.

Вратих се с Бајом и преночисмо у пећини изнад Куљача. Сјутрадан јујтур и кратком разговору остах при своме, а он при своме мишљењу. Растависмо се с поздравом и он оде, праћен друговима Куљачама на Паштровску гору да и тамо види расположење комуниста, јер сам га замолио да то учини без мог присуства. Ја осталох да чекам нову директиву.

КЊАЗ МИЛОШ БУКОВИЧКА БАЊА - АРАНЂЕЛОВАЦ

ПРЕДСТАВНИШТВО БУДВА

МИНЕРАЛНА ВОДА, СОКОВИ

ПИЋА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА

ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР У ЛАСТВИ ГРБАЉСКОЈ

ТЕЛ. 51-297

ТЕЛ. ФАКС 52-518

ДИСКОНТУБДВИ, ЦДСПОДКОШЉУН

ТЕЛ. 52-378

"MONTENEGROTURIST" BUDVA

DIONIČARSKO DRUŠTVO U MJEŠOVITOJ SVOJINI
Trg Sunca broj 2

TURIZAM I UGOSTITELJSTVO
AGENCIJSKO POSLOVANJE
FINANSIJSKI KONSALTING
TRGOVINA NA VELIKO I MALO
ZASTUPANJE I KOMISIONI POSLOVI
VELEPRODAJA I MALOPRODAJA
ALKOHOLNIH I BEZALKOHOLNIH
PIĆA IZ PROGRAMA "TREBJESA",
COCA COLA, AGROKOMBINAT "13 JUL",
"RUBIN", "TAKOVO", "HANI" I DR.

TELEFONI:

51-008, 51-708; direktor Preduzeća
52-930, 51-136; Veleprodaja
52-871; Maloprodaja
51-954; Pravni poslovi
51-290; Finansije

Villa BALKAN Stari grad

SVE VRSTE
UGOSTITELJSKIH
USLUGA
PO NAJPOVOLJNIJIM
CIJENAMA

P.R. "NATTRICK"

Telefon 086/51-802

ЧОВЈЕК ЗА СЈЕЋАЊЕ

• Скица за портрет Блажа Илијина Кажанегре који је спознао тајне чивљења

је то понајбољи Паштровић. Није он пао из руског, знала је да каже, јер нема испита људског на којему он није добио прелазну оцјену. И неће га бити ни посад, уверавала је више старије који су је слушали, него нас млађе.

Међу првима које сам како млад новинар у "Новостима" упознао био је Светозар Ђоновић. Тада врсни репортер, бриљантни професор којега су, не без разлога, духовите колеге звали дописник из историје, увијек када бих дошао у Београд имао је исто питање: како су Блажко Илијин и Марко Лазов (Кульча). А када бих кретао за Паштровића увијек иста наредба: поздрави ми Блажку и Марку. Дружећи се годинама са Светом, било у редакцији, било у боемским кафанама којих је главни град прије четврт вијека имао знатно више, сазнао сам било о тој двојици људи, него у свом родном крају. Ђоновић је као младић стигао на Голи оток где су већ истакнути борци Блажко Илијин и Марко Лазов били на мети батинаша и неуких тумача рата и револуције који су се бавили преваспитањем, а да прије тога, а вјероватно ни послје, нијесу савладали основну лекцију из - васпитања. Знао је за Марку и прије и, до сада тога о њему, а Блажка же на Љубици му је била кума.

- Знаш ли ти како је Блажко Кажанегра изабран за команданта партизанског, јула четрдесет прве, питао ме је Свето.

Знао сам понешто, али детаље свакако не. Као ни много тога из каснијег периода када су ови и други родољуби постали логораци послијератне Југославије.

- Прије него што ће отпочети масовни устанак у којему ће Паштровић имати видну улогу, на Ограђеници, високо над морем, на Паштровској гори искупили су се родољуби, причао ми је Свето. - Требало је окупити што више људи, објаснити им циљеве борбе која предстоји, избеги подјеле, да каквих је касније свуда дошло. Мудрошћи и разборитошћу. Блажко Илијин се појавио пошто је чуо да се скupljaју устанаки, како не би изостао ни у ком случају. Пошто се приближио људима које је углавном познавао обратио се Марку Лазову питањем: ко је командант ове војске. Ти, другоже Блажко, уследио је одговор. Мудри Марко је знао да више вриједи углед Блажка Кажанегре за потенцијалне борце не само у Паштровићима, него сви партизански курсеви, комесарска ујеђивања и сличне превентивне работе.

Тако је Блажко Илијин постао командант Приморског батаљона „Стеван Штиљановић“ који је окупљао борце Паштровића, Брајића, Мајна, Побора, Боке... Касније командант Ловћенског одреда, истакнути борац који ће у борбама око Колашина задобити ране. Најбогатији Пржњанин који није стекао глас зато што је био власник најбољих маглица, воћњака и винограда, вртова и пашњака већ злог доброчинства, одмјерене ријечи, заштитничког става према праведној ствари и човјеку који је спроводи. И у ратном вихору стекао је нове, бројне пријатеље. Одважан и бескомпромисан, у односу према непријатељу, али и мелем када је у питању саборац и човјек уопште, популаран изнад свега, послије рата је изабран за команданта Боке. Питомину невјесте јадранске међутим, бразду је замјенило сивило Голог отока.

- Какав је човјек Блажко Илијин, најбоље је показала тада нашег Гулага, причао ми је Светозар Ђоновић. - Тамо где су пущале кичме као лобије када се јаче нагазе, њега нијесу могли сломити. Ни понизити га, натјерати да учини бестидну радбу. Као ни Марка Лазова. Боже, били су то људи посебног штобра. На који се мрља не може утиснути.

Сријетао сам Блажку не тако често, јер није био ни од пута, још мање од наметљивог присуства било где. Тихо, али увијек разговјетом изговарао би умјесне реченице с наглашавањем понеког слога из чега је пажљиви слушалац требао да наслuti

ПРИЧЕ С ДРУГОГ ҚОДОСЈЕЋА

пише: Саво Греговић

он, закључио сам када су нам се погледи срели.

- Смијем ли да поздравим генерала Бурића, рекао је изговарајући полако ријечи, доста озбиљна лица на којему живот бјеше исписао дугачку страницу.

- Како не драг мој ратни командант, али не генерала Бурића већ Мирка комесара, расширио сам руке да заглрим човјека којега сам истински завојио у тешким данима, јер је имао све она што треба да стоји иза ријечи: пун човјек.

Мирко Бурић није знао да голоточку одисеју свог команданта. Блажко Илијин, какав је пак био, није желио да на било који начин поквари нешто генералу чиније поратни пут био битно другачији. Дуго су се нетремице гледали, а онда је Блажко предложио да се растану; мој Мирко који зна што неко може из овога извести, па да ти не нашкоди. Видјели су се поново тога дана, па онда касније пуно пута. Мирко се настанио у нашем кају, сазнао је о Блажку и његовој честитој фамилији много тога. Више од других, него од њега самога.

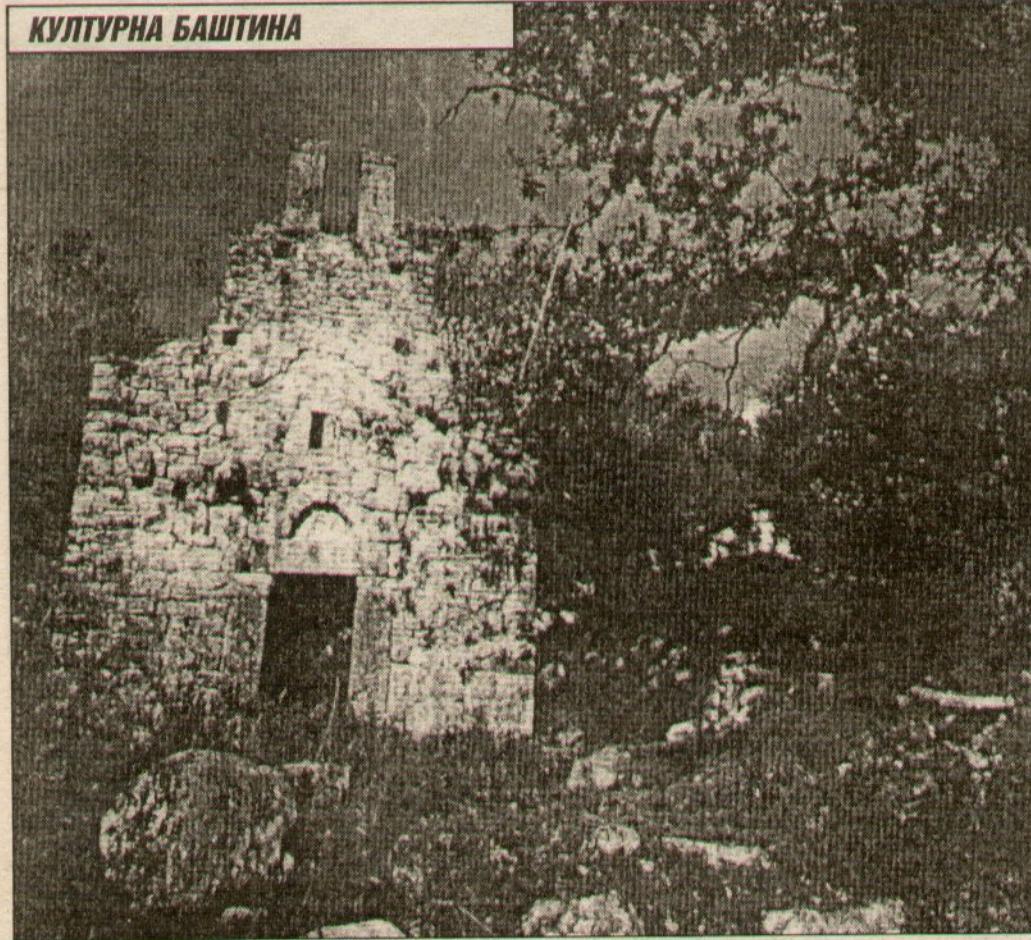
- Ја сам имам скицу за портрет тога великог човјека, рекао ми је Мирко Бурић тога времена јула осамдесет и неке. - Али немам причу, јер је он заливен. Он мисли и осјећа, али не прича. Хоче о маслинини и нарани, о дјечици и градњи која је тада свуда била узела маха. Али неће о људским слабостима, о себи и терету који су му натоварили. Али, вјерујем све се види из његова погледа, из мрних покрета, уједначеног корака којима је распон увијек исти. Баш као и онда када су Црногорке радио давале синове у Ловћенски одред, када су чуле ко је командант. Па знаш ли ти да она сва злодјела која су му правили, враћај добрим. Поклањај плачење, помаже људима. Он живи од доброте своје, достојanstva и поноса. Он је човјек без пркоса, и једа, срибе, пријекора, зависти. За злобу никад није знао. Блажко је, образац како се треба проштети планетом. Запиши ове ријечи, јер он ти неће рећи ништа. Па можда некад, ако те перо послужи...

И прије, и касније од других људи који су познавали Блажку из разних периода и ситуација, све приче су имале исти тон као она Мирка Бурића. Различите ријечи, али исти смисао. Поштовали су га, цијенили и вољели свуда где би се нашао.

Моја маленост има много мање пређе него Мирко Бурић да би се сплела скица за портрет човјека о којему је народ имао највећу причу. Стога ове редове ваља и схватити једино како покушај да се бар дјелимично одговори на вјечно питање: како заврједити поштовање масе за живота и нарочито послиje њега, ма какве он све не-прилике приређивао. А прича о Блажку Илијину ће увијек бити. Док је оних који га памте. Зар су онда потребне икакве административне рехабилитације? И зар уопште могу бити рехабилитовани људи неким законима, боље него што то неписаним текстом чини околина, као у случају нашег јунака? Или како над његовим одром гласно рече онај Цетињанин не мислеш ни мало је ли вијеме за то: јеси ли то починуо најбољи приморски сине.

РАДИО БУДВА
98,7 И 106,0
МЕГАХЕРЦА

КУЛТУРНА БАШТИНА

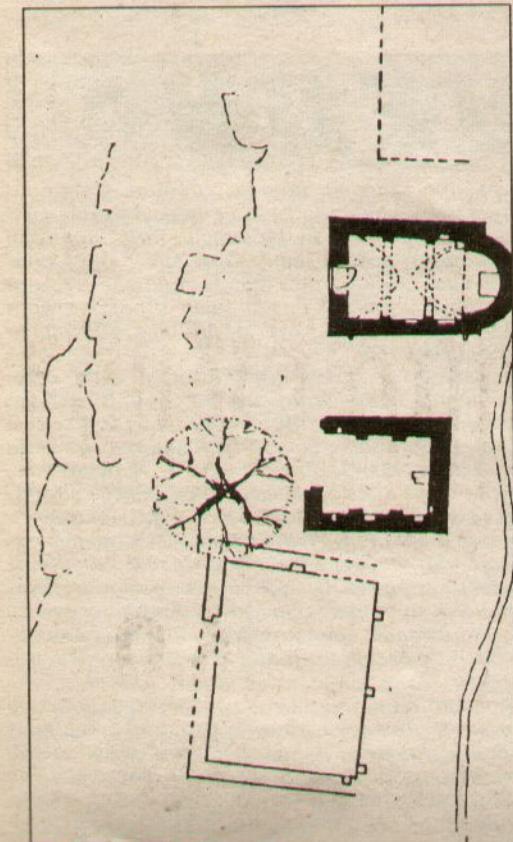

Војнићи - црква Св. Димитрија, XI в.

МАНАСТИР СВ. МИТРА У ВОЈНИЋИМА

Када говоримо о паштровским манастирима, најчешће, готово по правилу, наводимо манастире Прашквицу, Дуљево, Режиће и Градиште, као незаобилазна стјеница духовне културе и писмености са пресудном улогом у очувању националног интегритета током историје овог краја. Старају литература, помињући само узгред, цркве Св. Димитрија и Св. Николе у Војнићима, углавном, јасно не дефинише овај засек у западу Паштровића у смислу манастирског комплекса. Тек ће најновија истраживања Татјане Пејовић („Манастири на тлу Црне Горе”, 1995.) прецизније указати да Војнићи, са своје двије цркве и остатима манастирског конака, аносолутно ваља третирати као манастирски комплекс и, у складу са овим одређенством, сврстати га у групу манастира са подручја Паштровића.

Засек Војнићи се налази на путу према манастиру Дуљево, код Лукања Брда. За братство Војнићи се претпоставља да су у овај крај Паштровића доселили прије XV вијека „из непознатих српских крајева” (Ј. Вукмановић, „Паштровићи”, 1960.), а припадају селу Дабковићи племена Митровић. Према народном казивању, ово братство потиче од два манастирска момка који су чували стоку на посједу манастира Св. Митра, и на место манастирских штала подигли сеоске куће. Остаци цркава и рушевина црквених зграда оправдано наводе на правилну тврђу да је овде постојао манастирски комплекс, а народно предање постојање манастира везује за вријеме ко-

Луција Ђурашковић

је претходи XV вијеку. Недостатак писаних историјских извора из којих би сазнали нешто више о овом манастиру индикативно се може повезати са несрћним уништењем богате архиве Паштровића, коју су Французи немилосрдно отели и унишитили приликом опсаде манастира Прашквице 1812. године.

Манастиру Св. Митра, дакле, припадају двије, данас на жалост, скоро обрушене цркве Св. Димитрија и Св. Николе, а непосредно поред њих налазе се руинирани остаци новећег манастирског конака. Црква Св. Димитрија је у нешто бољем стању у односу на остали дио манастирског комплекса. Скромних димензија (6,5m. x 4 m.), орјентисана је, неуobičajeno, у правцу сјевероисток-југозапад. По архитектонском рješenju она представља једнодорну грађевину са полукружном апсидом на сјевероистоку и порталом са звоником „на преслицу“ са једним окном на југозападу. Зидана од, углавном, правилних тесаника, у цјелини црква, са својим витким пропорцијама, дјелује узвишене, чиме асоцира на утилив готичког стила. Иако богато живописана, занимљиво је да нема прозорских отвора, већ да свјетлост добија искључиво преко улаznих врата. Услјед влаге, неповољних атмосферских услова и недовршене архитектонске санације овог објекта, необично вриједан живопис, чекајући конзервацију, изложен је све већем пропадању. Према стилским особеностима мајстора који је радио на овом живопису, закључујемо да датује из периода са краја XVI и почетка XVII вијека. Иконографски распоред представља унутра храма начелно прати устаљену византијску схему осликовања, а од боље очуваних композиција ваља истаћи сцену „Рођења Христовог“ на своду југоисточног зида, сцену „Васкрсења“ на сјеверној страни апсидалног простора, као и сцену „Крштења Христовог“ у западном трапезу. Цртеж анонимног мајстора је прецизан и јасно одређен суптилном контуром. Колористички склад топлих тонова црвенкасте, окер и љубичасте са хладним тоновима плавичасте и сиве, у комбинацији са оваквим цртежом, указује на сликарство високих умјетничких дometa које ће, понадајмо се ускоро, послије конзервације и рестаурације, засијати правим сјајем и, истовремено, утицати на истраживаче да га правилније, ближе и потпуније стилски одреди.

Друга црква војничког комплекса је посвећена Св. Николи. Нешто мањих димензија (5m. x 4m.), такође у положају сјевероисток-југозапад, паралелна је са црквом Св. Димитрија. Према руинираним остатима може се закључити да је имала правоугаону основу, без апиде, разуђену у унутрашњости паром пиластра и плитких ниша. Због недостатка апиде, часна трпеза се директно наслања на зид (слично као у малој цркви Успења Богородице у Подстログу). На остатима зидова нису видљиви трагови фресака.

У току су преговори око завршних радова на санацији архитектуре цркве Св. Димитрија, а у Програма рада Републичког завода за заштиту споменика културе Црне Горе за 1997. годину, као приоритет заштите споменика на територији општине Будва, наведена је рестаурација и конзервација живописа ове цркве.

ПРЕВЕНТИВНА ЗАШТИТА РАНОХРИШЋАНСКОГ МОЗАИКА САМО ПРИВРЕМЕНО СПРИЈЕЧИЛО ДАЉЕ ПРОПАДАЊЕ ОВОГ ВРИЈЕДНОГ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ

РЈЕШЕЊЕ - ТРАЈНА КОНЗЕРВАЦИЈА

Средином марта изведени су радови на превентивној заштити ранохришћанског мозаика, споменика културе од изузетног значаја који потиче са краја V и почетка VI вијека. Овај риједак је и једини споменик ликовне умјетности тог времена до данас откријен на простору Црне Горе, донедавно је био смјештен у неодговарајућим и неповољним условима у хотелу „Авала“ (као што су „Приморске новине“ писале у прошлом броју) и био изложен пропадању. Мозаик је, подјеситимо откријен 1986. године и тада је привремено смјештен у „Авали“ (по тадашњем плану најдуже годину дана) до стварања услова за трајну конзервацију, али се ти услови, ево, нијесу стекли

ни након десет година, па се овај споменик свјетског значаја приближио - распадању.

Радови на превентивној заштити ранохришћанског мозаика којим је овај споменик само привремено спасен од даљег пропадања, су изведени на иницијативу РЈ „Музеј“ Јавне установе „Музеј, галерија, библиотека“ у сарадњи са Републичким заводом за заштиту споменика културе Црне Горе. Средства је обезбједила Општина Будва, а радове су извели сликари-конзерватори Живко Радовић и Јелко Челебић из Републичког завода за заштиту споменика културе и Јово Ђуровић из РЈ „Музеј“ ЈУ „Музеј, галерија, библиотека“.

Сада је најпречи посао трајна конзервација ранохришћанског мозаика на шта нас обавезују и међународне конвенције чији је потписник и Југославија. Још прије десет година је урађен пројекат конзервације архитектонских остатака ранохришћанске базилике чија би реализација истовремено значила и један вид трајне конзервације ранохришћанског мозаика. Колико ће се на то чекати - остаје да се види. Извјесно је једино да превентивном заштитом питање ранохришћанског мозаика није скинуто са дневног реда, већ да је само у задњи час спријечено његово потпуно пропадање, и да не би требало одлагати питање његове трајне конзервације.

П.Н.

ЈАКШИЋ, ЈОВАНОВИЋ, БУКОВАЦ, ПРЕДИЋ...

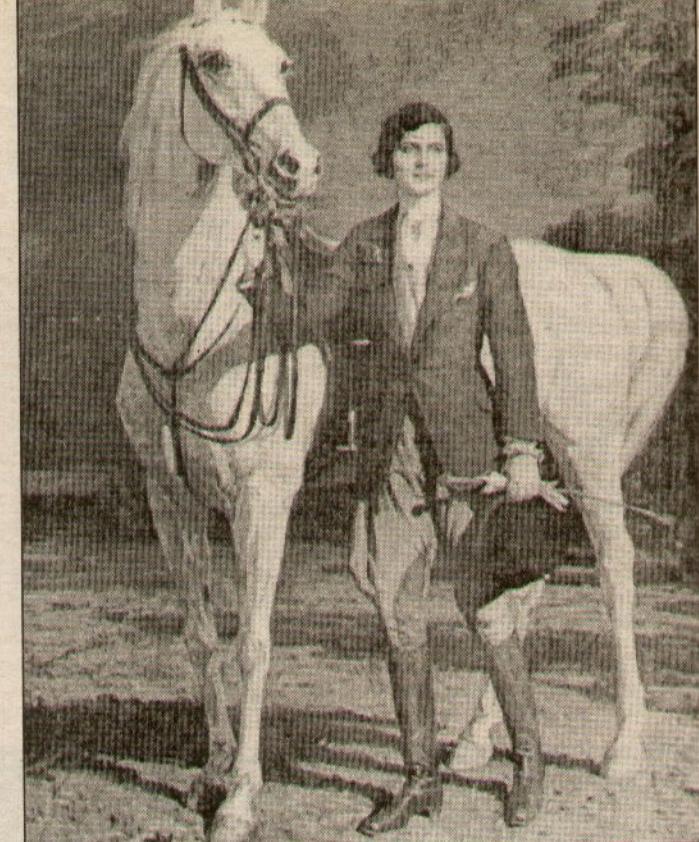
МОДЕРНА ГАЛЕРИЈА

Изложбом „Сликарство јужнословенских земаља крајем XIX и прве половине XX вијека“ Модерна галерија је настала вишегодишња усјешња сарадња са Народним музејом Црне Горе. Мада је сам назив изложбе захтијевao присуство већег броја сликара из других јужнословенских земаља, стручњаци музеја определили су се за сликаре из Србије, Црне Горе и Хрватске. Временска одредница од краја прошлог па до почетка овог вијека, тачније до 1917. године, омогућила нам је да упознајмо дјела из периода бидермајера, романтизма, академског реализма и поентиљизма који ће обиљежити почетке југословенске модерне.

На изложби су представљена дела Новака Радонића, Ђуре Јакшића, Паје Јовановића, Влаха Буковца, Уроша Предића, Михајла Врбиће и Стевана Алексића.

Прави куриозитет ове изложбе несумњиво је представљао „Прногорац на стражи“ Ђуре Јакшића из 1875. године који је прави пример његовог зрelog романтизма. Оно што чини ово дјело изузетним је освјећење које је његовом сликарском изразу дало специфичан печат и, слободно можемо рећи, Јакшићеву препознатљивост. Ова светлост уз драматичан начин компоновања, карактеристичан ќаро - скуро, вибрацију емоција коју мајсторски претаче у боју, несумњиво су прави показатељи који одaju душу романтичара какав је Ђуре Јакшић. На изложби је представљено и неколико портрета Влаха Буковца, из времена које је провео као дворски сликар краља Николе и који већином говоре о стrogom академском манири, цртежу који теки ка што већој сличности са портретисаним. Такав је „Портрет Прногорца“ из 1883. године. Само двије године касније насликао је и овде изложену слику „Дијете на канабету“ где уноси знатно више светlosti и распјеванију

палету. Потези четке су слободни и мекши, а цртеж по-ласко губи главну функцију у корист колорита.

Паја Јовановић: Портрет јене

представљању женског тијела. Четкица му ни овог пута није била ни мало шкрta, већ је дошла до израза његова склоност представљању женског тијела. Четкица му ни овог пута није била ни мало шкрta, већ је дошла до израза његова склоност представљању женског тијела.

На изложби смо имали прилику да погледамо дјела двојице најизразитијих представника академског реализма, Паје Јовановића и Уроша Предића. Познато је да су један и други боравили и радили у Црној Гори. Јовановић је једно vrijeme slikao на двору краља Николе а Предић је радио на украсавању капеле Владике Рада. Паја Јовановић је својим „Женским актом“ још једном потврдио изузетно мајсторство у

Драгана Ивановић

КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ ДАВИДА АЛБАХАРИЈА, ДОБИТНИКА НИН-ОВЕ НАГРАДЕ ЗА 1996. ГОДИНУ

„МАМАЦ“ ПРВО У БУДВИ

Градска библиотека је 28. марта организовала представљање романа „Мамац“ Давида Албахарија, за који је аутор добио НИН-ову награду за 1996. годину. О књизи су

говорили Предраг Марковић, књижевни критичар и главни уредник издавачке куће „Стубови културе“ и аутор који је окупљеним љубитељима књижевности у сали

хотела „Могрен“ читao фрагменте из свог дјела.

Промоција романа „Мамац“ пред будванском публиком прво је представљање овог дјела у Црној Гори.

ЖИВОТ И ДЈЕЛО МАРКА ГРЕГОВИЋА (3)

ПРВА ЦРНОГОРСКА ИЗЛОЖБА

Икона са иконостаса цркве Св. Тројица у Режевићима

Послије завршених студија у Бечу Марко Греговић се враћа у родни крај где углавном ради портрете, а његов први сликарски почетак биће везан за један ликовни догађај који ће одиграти значајну улогу у цјелокупном развоју савременог црногорског сликарства. Ријеч је о првој изложби одржаној на Цетињу јуна 1896. године која означава и почетак самосталне дјелатности једног од првих школованих сликара у нашој средини.

Како Марко Греговић припада оној групи умјетника о којима се, нажалост, зна веома мало, занимљиво је ис-

таћи да се у тој скромној документацији о његовом животу и раду налази и запис о овој првој црногорској изложби. У јулу мјесецу 1896. године, у 30. и 31. броју, „Глас Црногорца”, на 4. страни пише следеће: „Господин Греговић, млади сликар из Будве, изложио је у салону Вулетићеве гостионице неке своје радње. У идућем броју ми ћemo коју проговорити о сликама овог нашег младог умјетnika”. (Вулетићева гостионица на Цетињу налазила се на мјесту где је сада хотел „Гранд”)

Седам дана касније, 27. јула, „Глас Црногорца” доно-

си следећи текст: „Обећали смо да ћemo рећи коју о радњама нашег младог сликара Греговића, што нам је изложио слике у салону Велике гостионице. Слике су дјавље: Црногорац на стражи и Св. Петар и Павао.

Ова посљедња је мања слика, показује црквено сликарство Греговићево. Није ништа изванредно да би човјек зажелио да то slikom украси своју кућу, или на сваки начин препоруча најбољег сликара нашим црквама. Са свијем је друга радња Црногорац на стражи. То је прости Куч, који је сликар изабрао за предмет своје кичице. И већ избор тог типа открива лијепи таленат умјетников, што у највећој мјери потврђује израда ове слике, која се одликује колоритом, цртом и истинитошћу типа. Рекли бисте да је глава животног чovjeka, да ћe сада проговорити, да ове очи гледају. Ми се нисмо могли одвојити и сада размијемо хвалу, којом у Котору обасипљу младог умјетnika са неких његових портрета. То је утисак, који је на нас учињела слика овог младог умјетnika који је у Бечу само мало нешто учио сликарство, и који заслужује мецената, да се усаврши”.

Након сто година од одржавања Греговићеве изложбе на Цетињу његов родни град је у децембру прошле године обиљежио ова важни догађај. Са жељом да, прије свега, исправи неправду према заборављеном, и многима непознатом умјетнику, галерија у Петровцу од тада носи име овог знаменитог Пајтровића. Организована је пригодна изложба слика и фотографија које су несумњиво представљале допринос сагледавању Греговићеве личности и дјела.

Десетак портрета који су власништво Уметничког музеја на Цетињу, ризнице манастира Прасквице и Градишта, као и слике из приватних збирки, јасна су потврда сликарске зреlosti и квалитета које садржи овај мали, али изузетно важан Греговићев опус.

Модерна галерија у Будви се приклучила и прослави јубилеј па је овогодишњу ликовну сезону започела управо Греговићевом изложбом. На овај начин лик и дјело Марка Греговића су постали много ближи срдини из које је поникао и за коју је био чврсто везан. Тиме се скida вео тајни који је годинама покривао његово дјelo и отварају могућности ка новим истраживањима, да би се дошло до коначне систематизације и валоризације, како би се стваралачки опус сликара Марка Греговића сагледао у својој величини и значају.

Драгана Ивановић

Бошко Ботешић: ОДЛОМЦИ „ГОРОВАЧКОГ ДНЕВНИКА”

20. марта 1997. године. Куц, куц! Неко је закуцао на моја вратиште. Отворио сам: иролеће! А читам Новалисова Сабрана дјела, књижу која са романтичарским усхићењем говори о мору. Поредим Јесенкову егзализацију са својим доживљајем мора. Наслућивао сам, још ириликом првој читања, да се у Новалисову мишкој, необичној фиксацији мора крију доживљаји које је мојуће појаржили и изважају његових стручника, али, свакако, само уз његову помоћ. И тражење је почело када је моја ноћа (ноћа радозналој йутјунику!) закорачила на мојренској жало, овој првој иролећњејији сушоти, када је ноћ увелко почела да сијашта своја заједноткане вео захваћајући јајачасту љуčину и зајирћући шајанситвом и зебњом шајанситвом простијор, наједном утишан и без иједног шајанса и покрета. Сусрећ је, заиста, био неочекиван јер сам очекивао отјечну стихију мора која ће наједном појаржити моју душу и појерити у њој шишину насталојену од ирвеникот шајекиванја. Али, све је остапало мирно, непомично. Можда још више извајано, најлашено ојромном ширином која се без даха, посуша само нијем шајештвјем, простијором.

Ноћ је на мору увијек друштвена, увијек необична, неизрециво шајанситвена. Више пуста и самотна неће у неком другом прегдјелу, више неће у јољу или у шуми. Човјек се осјећа поштјуно извјојен из свијета. Душу почињу да ми обухватају необичне кайльице сличне свијетлуцима које су шири. Кайльице сјејте. Сјеја полагано, поштјуно неосјећно, прераспа у занос: сјећање доводи за руку дјечака који има име, ожилјке, шајештвје, неоче-

шљану косу... Бескрајно распуштају емоције - једно минуло вријeme оживљава и немојуће га је смјесишиши у реалност, јошнова га укључиши у живошт око која је оштало као цвијеши о чашице. Ако је из тога дјечака израслашо јејесник, ипомало већ и ствар, и сада се њих двојица не разликују мнојо, стварији ће се, свакако, придружити млађем позвавши у њомој своју лиру. Ако поред мене искре неко из прошлости, која је скорија од дјечине, са радашћу ћу му се вратити у ноћној магији. Искре не лице некад вољене дјевојке, појероваша га љубав увијек шаје и ако смо се она и ја заувијек распуштали. Јер, ије сам Ја и Она биће вјечно: **Дјевојка љујика прије мене, / чула ми, душу, ум залијени.** (Новалис) Ноћас ми се прег морем најживље раскриљује душа, не за реалне свијет колико за свијет визија, бескрајних као морска љуčina:

**Све је кроз мене, преко мене
шекло и увис ме је носило болако.**

(Новалис)

Новалис је доживљавао море као елеменат слободе и јединакости. Тај доживљај за њега је био најизразитији ноћу, веља зашто је у ноћној распушљености имао јаку простијору за емоције и сјајје са бескрајем. Тај јаку простијору за емоције и сјајје са бескрајем. Тај јаку простијору за емоције и сјајје са бескрајем. Тај јаку простијору за емоције и сјајје са бескрајем. Тај јаку простијору за емоције и сјајје са бескрајем.

21. марта 1997. године. Изјушта, свијет поново почине да се враћа у своју прву, животну кашајорију, у оногашашку димензију ошварања чашница и зујња ичела, ве-

Из представе „Декамерон, дан раније“

ГРАД-ТЕАТАР СТИЖЕ И НА ЕВРОПСКЕ ПОЗОРНИЦЕ

ЛОНДОН, МАДРИД, БАРИ...

„Бановић Страхиња“ у Лондону, „Декамерон дан раније“ у Шпанији, Португалији и Румунији, а „Конте Зановић“ у Барију

„Град театар“ је ове године изашао на велика врата у свијет: три његове нове пројектације „Декамерон, дан раније“, „Конте Зановић“ и „Бановић Страхиња“ изазвале су велико интересовање код позоришних људи у Европи.

Тако ће представа „Бановић Страхиња“ послије Беча, свој европски поход наставити 2. и 3. маја ове године гостовањем у Лондону. Представа ће бити изведена у Блумсперију на Вест Енд, а организатор гостовања „Града театра“ у главном граду Велике Британије је „Манијапродакшн“ из Лондона.

Најлакавије оцјене о „Граду театру“ и његовој актуелној продукцији, посебно о представи „Декамерон, дан раније“ изречене су на Интернационалном сусрету медитеранских фестивала који је од 20. до 23. фебруара ове године одржан у Мадриду, где с иначе, налази и сједиште Међународног удружења за позориште и умјетност земаља Медитерана. Представа „Декамерон, дан раније“ Бокача, у режији Јагоша Марковића, позvana је да гостује на фестивалима у Мадриду, Алмади у Португалији, као и у Сибију у Румунији. То нам је потврдила директор „Града-театра“ Бранислава Лијешевић.

која је била једини представник из Југославије, на скупу у Мадриду.

- Ту смо видјели да је највеће интересовање између теме из свјетске културне баштине, јер су то дјела познатија и препознатљивија публици - наглашава госпођа Лијешевић.

- Приче о националним јунацима као што су

„Конте Зановић“ и „Бановић Страхиња“, искључиво због језика и непознавања матерје, нијесу биле много тражене.

Директор „Града-театра“ значај одржавања Интернационалног сусрета медитеранских фестивала у Мадриду види, прије свега, у упознавању са радом других фестивала и са људима који их воде, као и сагледавању мјеста нашег фестивала унутар читаве асоцијације.

Продукција „Града-театра“ „Конте Зановић“ у режији Радмиле Војводић гостоваће 3. јула ове године на Фестивалу барока у Барију. На том фестивалу ће гостовати и музички квартет, кога ће предложити Маја Поповић. Вјероватно ће то бити неки од пројекта студената Музичке академије из Цетиња. Пројекат „Конте Зановић“ ће бити изведен у тврђави у Старом Бару, где се сваке године одржава тај фестивал барока.

Д. Џвијовић

ИЗ „ЗЕТА-ФИЛМА“

НОВИ ФИЛМ МОМИРА МАТОВИЋА

Најусјешнији црногорски режисер документарних филмова, Момир Матовић, завршио је снимање свог новог пројекта „Порађање једне нације“. Радња филма се одвија у Бијелом Пољу, а продуценти су „Зета-

филм“ и „Застава филм“ из Београда. Директор филма је Радомир-Пуле Миловић, а камерман Вјекослав Бајон.

Момиру Матовићу је, иначе, стигло још једно признање: „Зета-филм“ је до-

био обавјештење од Музеја савремене умјетности из Њујорка да је филм Момира Матовића „Жица живота“ одабран за приказивање на фестивалу „Нови редитељи - нови филмови“.

КОНЦЕРТ У БИБЛИОТЕЦИ

Градска библиотека Будва је 14. марта организовала концерт младих талената Музичке школе „Васа Павић“ из Подгорице. На концерту су наступили ученици из класе наставнице Мирјане Вујановић.

Винка Новака: Тонија Ратић, Илија Карадагић, Љубо Милетић, Милош Карадагић - гитара и Иван Фурјанић - клавир, из класе наставнице Габријела Аксамит.

У програму су учествовали и ученици Музичке школе из Будве: Стефан Дракуловић - гитара, и Грана Ђинаковић - клавир, из класе наставнице Габријела Аксамит.

ЈЕДНА

дрој цркваша, жубора ћасова, појања кокоша. Изјушта, ја најјаче осјетим усамљеност. Тада се усредсређујем на живош, а не као синоћ - на пролазност као окосницу живош. Јер: самошно, жално свијетом тре / онај ком, пропуштост значи све. (Новалис) Тако је засијао велики иоклоник ноћи, ишак окренути симболима трајања који владају у Сунчевом сисћему, које је јућром отворио над зеленим губинама мора.

Послије пробојевене усамљенничке ноћи у мени свијетост изазива неодољиву поштребу за пријатељима. Као да је тај шаролика койрена, просуша над земаљским простиранствима зеленила, радости, живота, у мени најјесном освијетлила ћуташче иреџеле којима сам, ешто, луштају цијеле ноћи. И тада схваћам да без пријатеља ћуташ је свемир, а камоли земаљски рај. (Новалис)

У мору, великим и шајном, човјек проналази своју душу, отворијују своје чаше, распуштају љубав, у које тада умјети заронију, које тада умјети сједију. Море је у мени одувијек будило безброжне жеље, у њему сам увијек отворија нове иојединости и доживљавајући. Човјека тада умјети разумјеји, а море умјети посматрати.

Када же јућро зашкне на његовој обали, много ми значи

ИЗ СТАРИХ БАУЛА

ПРИПРЕМИЛА
ЉИЉАНА ЗЕНОВИЋ

ВЛАДИМИР МОШИН

ПАШТРОВСКИ СПИСАК
ДУШАНОВА ЗАКОНОДАВСТВА
ПРЕМА ЗАГРЕБАЧКОМ РУКОПИСУ

(2)

Када је 1860. године Иван Кукуљевић-Стакчински посјетио манастир Режевићи одио је из њега овај вриједни рукопис у Загреб где се и данас налази у Академији знаности и умјетности под сигнатуром III a 28. Ово је једини раритет који је сачуван од каснијих пожара манастира Режевићи. Први је о њему писао Т.Д. Флорински још 1888. године, затим Стојан Новаковић, Рудолф Стражал, Владимир Мошин, Александар Соловјев (да поменемо само старије радове) и многи други. Овдје доносимо увод (нешто скраћен) и препис Владимира Мошина који је објављен 1951. године у часопису Старине ЈАЗУ одјел за филозофију и друштвене науке, књ. 43, стр. 7-27.

(Примједба приређивача: Желећи да сачувамо оригиналност и лингвистичку вриједност овог документа, а да истовремено учнимо приступачним данашњем читаоцу, извршили смо транскрипцију преписа).

Друга је редакција најмање истражена. Она је сачувана у два рукописа - Студеничком из прве половине XV вијека и Раковачком из 1700. године. На жалост, Студенички рукопис је окријен: у њему је изостављен Јустинијанов закон, а Душанов је законски скраћен за потребе манастирског суда.8) Раковачки пријепис није још објављен у целини: Скраћена Синтагма по том рукопису још није издана, те је позната само по прегледу садржаја који је штампао Флорински уз текст прве редакције тог зборника. Ипак, како се највећи садржај Раковачке Синтагме подудара с њезиним садржајем и системом у Студеничком рукопису, може се с великом вјеројатностју закључивати да су та два рукописа двије варijante исте (друге) редакције Душанова законодавства. У нашем издању Студеничког рукописа показали смо да је у тој редакцији синтагма доживјела битну промјену: потпуно нови распоред градива уз напуштање низа одредаба и уношење у текст нових одредаба из Прохирона. Позната је и промјена коју је доживио Душанов законик у Раковачкој редакцији где је добио 13 нових одредаба на крају. Исти Раковачки рукопис свједочи да је том приликом прерађен и Јустинијанов закон ту су избачени посљедњи чланци у којима је била ријеч о одредбама брачног права; избачени су сигурно зато што су иста питања нормирана у Синтагми. Нема сумње, да је та прерада извршена у доба постоења српске државе. Соловјев је помиšљао на последње године цара Уроша, јер се у чл. 195. заједно спомињу царица и краљица.9) Ја сам нагађао да би се зато могло узети доба деспота Стефана за кога се може наслуškati да је подuzeo неку кодификацију српског права.10) Точнији закључци моћи ће се правити тек након издања Синтагме Раковачког рукописа и његова детаљног поређења са

Студеничком варијантом. Трећа редакција, сачувана у 11 споменутих рукописа, према до сада објављеном материјалу, распада се у двије главне варијанте које бисмо могли назначити као приморску и војвођанску. Дом нису били објављени Грабљски и Паштровски рукописи, смјештала се да су сви ка-снији пријеписи протекли од Равничког рукописа (или његова предлошка). Сада би се то могло рећи само за рукописе сјеверне групе, док оба приморска упућују на неки предложак који би сачињавао засебну јужну варијantu, различну од Равничке верзије. Паштровски и Грабљски рукописи имају, на пр. Чланове 149. и 154. Који су испали у Равничком, Софијском и Текељијином рукописима. Али не може бити сумње да обје ове варијанте, Равничка и предложак сачуваних приморских, потјечу од заједничког основног предлошка младе редакције. Као што је речено, та се редакција разликује од зборника; Закон Јустинијана претворила у Закон Константина Јустинијана (писало се и Закон Константина и Јустинијана). Али у том случају могла би се потрагијти одговор на питања: 1) који би моменат био најзгоднији за такав кодификаторски посао; 2) да ли би се могла прonaći нека ауторитativna личност која би могла да осигура углед и признање правне снаге новој редакцији и 3) како је дошло до стварања Равничке верзије и до ширења те варијанте у Србију и Војводину?

8) В. Мошин, Студенички рукопис. Старине ХЛП, 1949. (и посебно 1948), стр. 5-93.
9) Соловјев, Предавања 163. 10) Студенички рукопис, 32. 11) Предавања, 163-164.
12) Види исправу од 1422. у Старијару XII, 1895, 64-65.
Исп. Дабиновић, Хрватска државна и правна повијест, Загреб 1940, стр. 27.

Море је у сушон једна плава дирка,
Бесконачна у души мелодија,
Што се до бола и срца извија -
Дубина њених пробуђена свирка.

Море и небо у линији плавила:
Пуног искри сунца и ноћних сјени
Скрићих у њежној, бјеличашкој јежи -
Два су се бескраја у један слила!

А онда плови ватре плаву зору
И сво се неба јушарње руменило
на плаве дирке у души сило -
Најљеши цвијет на уснама мора.

Море је у души једна плава дирка,
Бесконачна у сушон мелодија,
Што се до бола и срца извија -
Дубина њених пробуђена свирка.

24. марта 1997.

ТРАГОМ ДОКУМЕНТА ПРОШЛОСТИ (64)
ПРИПРЕМА: МР МАРКО Ђ. ИВАНОВИЋДОБРОВОЉАЧКЕ ЗЕМЉЕ
У ПАНЧЕВАЧКОМ РИТУ

6) ГРАД БУДВА

1. БОШКОВИЋ Блажа РАДЕ (1881-1931) из Будве - Добровољац у I Балканском рату 1912/13; 1. чета Првог самосталног добровољачког батаљона у Црногорској војсци од 1912. Добровољац у I свјетском рату 1914; упућен је у рат из Канаде 1918; према објави бр. 169 служио је у 1. чети, 4. батаљона, XXIX п. пук.

Има право на споменицу из рата.

Добио је добровољачко увјерење бр. 53171 од 12. новембра 1920. и ново од Министарства војске и морнарице КЈ (на основу Закона о добровољцима из 1928) Ђ. Д. бр. 24533/31., по којему му се признаје својство добровољаца-неборца.

Налази се на списку, под бр. 1239 за Бокоторски срез, неподмирених добровољаца који су поднијели молбу за додјелу земље до 331. децембра 1933., а којима према рјешењу Министарства пољопривреде КЈ бр. 62276/Vla od 26. септембра 1935., треба додијелити земљу за економску 1937/38. и дијелом 1938/39. годину. Под истим бројем (1239) налази се на списку добровољаца који су, према рјешењу Комисије за ликвидацију аграрне реформе у Петровграду бр. 6852/39., уведени у посјед на дан 30. IX 1939. на припадајућим компетенцијама на посједу Колонизационог фонда Министарства пољопривреде у тзв. Панчевачком риту.

2. ВАСИЛИЋ Николе ЈОВО из Будве (из Чифлука) - Увјерењем Министарства војске и морнарице КЈ Ђ. Д. бр. 29926 признано му је својство добровољаца-борца.

Налази се на списку, под бр. 1247 за Бокоторски срез, неподмирених добровољаца који су поднијели молбу за додјелу земље до 31. децембра 1933., а којима, према рјешењу Министарства пољопривреде КЈ бр. 62276/Vla od 26. септембра 1935., треба додијелити земљу за економску 1937/38. и дијелом 1938/39. годину. Под истим бројем (1247) налази се на списку добровољаца који су, према рјешењу Комисије за ликвидацију аграрне реформе у Петровграду бр. 6852/39., уведен у посјед на дан 30. IX 1939. на припадајућим компетенцијама на посједу Колонизационог фонда Министарства пољопривреде у тзв. Панчевачком риту.

3. ЗЕНОВИЋ Ђура Савова МИЛАН-МИЛО (1887-1942), из Будве. - Добровољац у Црногорској војсци КЦГ - Ловћенски Одред 1914-16. Добровољац у Српској војсци на Солунском фронту 1916-1918; одступио преко Албаније за Крф и Солун јенуара 1916; служио у 2. бртеском батаљону југословенског пуча од 1. IV 1916. до 20. X 1919.; према објави бр. 3943 био у 2. бртеској батаљонији Вардарске дивизије.

Одликован је Обилића медаљом за храброст. (Пре-казивању његовог синовца, пом. кап. Милана Новаковића, он му је лично послао у Америку 8 одликовања).

Добио је добровољачко увјерење Министарства војске и морнарице КЈ Ђ. Д. бр. 20497 од 5. децембра 1931., према којему му се признаје својство добровољаца-борца.

Налази се на списку, под бр. 1210 за Бокоторски срез, неподмирених добровољаца који су поднијели молбу за додјелу земље до 31. децембра 1933., а којима, према рјешењу Министарства пољопривреде КЈ бр. 62276/Vla od 26. септембра 1935., треба додијелити земљу за економску 1937/38. и дијелом 1938/39. годину. Под истим бројем (1210) налази се на списку добровољаца који су, према рјешењу Комисије за ликвидацију аграрне реформе у Петровграду бр. 6852/39., уведен у посјед на дан 30. IX 1939. на припадајућим компетенцијама на посједу Колонизационог фонда Министарства пољопривреде у тзв. Панчевачком риту.

Васо је доживио тужан крај живота у Америци - надживио је своју породицу. Његова жена, Илка рођ. Медин, жељела је поћи код свог мужа и синова у Америку, али јој то нијесу дозволиле југословенске власти послије Другог светског рата. Ипак, одлучила је прећи тајно границу, за то сазнала УДБ-а и у Фјуми (Ријеци) је ухапсилася. Умрла је од батине на најтежим мукама. Када је у Америци њен старији син, Никола, чуо за побunu судбину своје мајке, истог тренутка је добио срчани напад и са столице пао мртав. Њен млађи син, Миодраг, погиба трагично прелазећи улицу са дјевојком у Америци. На крају, славни Солунски батаљон са осам одликовања, умире тужан и сам у туби, далеко од своје домовине за коју се храбро борио у најтежем периоду њене историје.

6. ШПАДИЈЕР Марка ПЕТАР (1888-) из Будве. Поднаредник. Бербер. - Добровољац у Српској војсци на Солунском фронту 1917-1918; дошао из Америке у Близерту 1917.; ступио у резервне трупе 1. маја 1917., а упућен у оперативну војску у Солун 1917; према објави бр. 2048 служио у 2. чети, 2. батаљона, VII п. п. пук. Признано му је својство добровољаца-борца.

Налази се на списку, под бр. 2432 за Бокоторски срез, неподмирених добровољаца који су поднијели молбу за додјелу земље до 31. децембра 1933., а којима, према рјешењу Министарства пољопривреде КЈ бр. 62276/Vla od 26. септембра 1935., треба додијелити земљу за економску 1937/38. и дијелом 1938/39. годину. Под истим бројем (2432) налази се на списку добровољаца, који су према рјешењу Комисије за ликвидацију аграрне реформе у Петровграду бр. 6852/39., уведен у посјед на дан 30. IX 1939. на припадајућим компетенцијама на посједу Колонизационог фонда Министарства пољопривреде у тзв. Панчевачком риту.

У именику добровољаца који су коцком извучени за II насеље у Панчевачком риту, води се под бр. 256/983 у записнику од 18. марта 1941.

4. МАРКИШИЋ-САРАП Јока НИКО (1893-1933) пјеш. капетан I каласе. - Нико је служио у Црногорској војсци КЦГ, учесник је Балканског рата 1912/13. и ратни је добровољац у Српској војсци на Солунском фронту 1916-1918. Ратни је инвалид (изјечио се на Космачу на Браје).

Од Суда Општине Јуботињско-Грашанске, бр. 44

влаћена, постапаје стварносћ: Чаробне моћи моје усне кријеје, /и захвалан сам ја на гару плом. /О, как би хијеле и љубави лијеје / сионе да приближе се срцу мом. Пресликаће Новалис море, повезаће боје са осјећањима, без почињка трајајући и за оних чеји нема у стварносћи већ у слутићи, у инштуитивном плоду и исходу.

Радост је бескрајно слање у које и ја шонем као у воду. Вода је облик који је у складу са мојим осјећањима. Течан сам као вода, али не и разливен као йијансшво било које врсше у којем се обично распошти вода. Све своје шајне најрије отварим у воду. Све су то исконски по-креши у мени, разноличе радости које ме носе између обала живота. Међу тим обалама је море, праизвор све-ја, и поезија, и ја на њиховим шаласима, као занијешо гијеше којему је увијек поштребна њихова мелодија.

Када дође јутро, заборавим море. Доспаћа ми је свих радосћи, ваздуха који дјелује као какав окрепљујући напитак, звијезда свјетиљаки за ноћна луташа и ослушкивања његовој чудесној ћуташњи. Као да ми је досагило што дјуго, непрекидно дружење цијеле ноћи, заједнички наш живот, и ја се враћам своме дому. Море осијаје само. Вура ојећи води своју злу иту с њим. Море ми и у тој иту осијаје вјерно, чекајући ме до ионовног сусрета. А највјернијем његовом праизвору, до штада, Новалиса романтичарски ејзалијрана слика мора. И она властишћа, коју сам у себи понио.

(Наставиће се)

ПЛАВА ДИРКА

ЈЕДНА ПЛАВА ДИРКА

НАШ ГОСТ:

ЈУЛИЈАНА ЦИЦОВИЋ, ПСИХОЛОГ У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ „ДАНИЛО КИШ“

РАЗУМЈЕТИ И ПОМОЋИ

Средњошколци су неисцрпна тема. Узраст између детињства и зрелости занимљив је за свакојака посматрања, просуђивања и пресуђивања, често с (не-правданим) нагласком на ово последње. Зато смо се обратили психологу у средњој школи „Данило Киш“ Јулијани Цизовић да за читаоце „Приморских новина“ каже нешто из свог угла о генерацији доскорашњих основника, а сјутрашњих радника и службеника.

Који се основни циљеви постављају пред психолога у његовом раду са ученицима средњошколског узраста?

Рад психолога у средњој школи планиран је тако да обухвати неколико подручја. Једно од њих је професионално-образовног процеса, што подразумијева да психолог присуствује часовима, прати наставни рад, ангажује се на његовом унапређивању и проучава ефекте васпитно-образовних активности на успех и понашање ученика. Поред тога, психолог се бави и аналитично-истраживачким радом у складу са специфичним потребама и проблемима школе.

Значајан дио посла, и онај пре ма коме, лично, имам највише афинитета, је савјетодавни рад са ученицима који имају тешкоћа у развоју, било да се оне манифестишу као перемењају понашања или на други начин (депресивност, слабљење успеха...) Адолесценција је деликатан, али и веома значајан, развојни период који природно подразумијева бројна оптерећења. То је вријеме интензивног сазијевања, напада промјена (и физичких и психичких), буђења сексуалности и јављања нових емоција - заљубљености. А то је често извор забринутости, сталне стрепње, расијаности, несигурности и наглашене емотивности код младог човјека, који је принуђен да велики дио енергије ангажује на рјешавање тих унутрашњих конфлукти, услед чега неминовно слабе способности и воља за учењем, самим тим и успеху, а школа се доживљава као велики терет.

Проблемеadolесcenata одра-

ТИВЂАНИ У БУДВИ

У оквиру редовних активности историјске секције Основне школе „Драго Миловић“ из Тивта, 70 ученика IV и V разреда са професором историје Славицом Вулановић је 9. марта боравило у Будви на једнодневној екскурзији. Млади историчари су имали час историје на лицу мјеста упознајући се са богатом историјом нашег града и његовим културно-историјским споменицима, а овај корисни излет Тивђани су организовали у сарадњи са Радном јединицом „Музеј“ ЈУ „Музеј, Галерија, Библиотека“.

ИЗ ИСТОРИЈЕ ШКОЛСТВА

Први учитељ у новоотвореној школи био је Висарион Љубишић, из Светог Стевана, касније митрополит црногорско-приморски и први министар просвјете и црквених дјела у Црној Гори.

Ређају се затим учитељи чија нас дјела обавезују да их поменемо. Захваљујући покојним Нику Лукину Перазићу и његовим синовима, учитељима Луки и Воју, једнако као и учитељу Митру Боснићу, учитељима Луки и Воју, једнако као и учитељу Митру Боснићу, сачували смо од заборава њихова имена.

Ево тог редосlijeda, послје Висариона Љубишића: Ион-кентије Павловић, Василије Перазић, Вуко Маркићевић, Марко Каменаровић, Михаило Ранковић, Нико Давидовић, Данило Црногорчевић, Лука Франовић, Андира Ђурић, Милан Тројановић, Крсто Лучић, Иво Поповић, Митар Боснић, Милка Рајачић, Олга Јефтанић, Милене Сотановић, Мирко Станишић, поново Митар Боснић, Лука Перазић, Данило Митровић, Драгица Шијауз, Стојанка Жугић, Марко Зеновић, Никола Клисић, Васо Вујовић, Олга Вујачић, Божко Ивовић, Александар Чобреновић, Анђелка Мандић, Ђорђе Радуловић, Нада Зец, Златија Вуковић, а затим, смјењујући се, још три петровачка учитеља: Јанка Суђић, Павле Вујовић и Смиљка Вукотић, који су изводили наставу као хонорарни наставници све до почетка шездесетих година, када је школу похађало само осам ћака, а настава убрзо престала и школска врата коначно затворена.

Сви ови просвјетари дали су видан допринос Режевићима у области образовања и културе. Па, ипак, неке од тих препалаца због изузетних заслуга треба посебно истаћи. Међу њима, један од најзаслужнијих, био је Иво Поповић, из Спиче, који је учитељску школу завршио у Арбанасима код Задра. По завршетку школе постављен је 1896. године за учитеља у Режевићима, где је непрекидно службовао пуних 18 година, све до херојске смрти на стрелишту у Леденицима повише Рисна 1914. године. А када су му аустријски целији пружили мараму да њоме веже очи одбацио је узвикујући: „Србин не умире затворени очију“, па крећући се према Црној Гори и Србији, изговорио је по сљедији ријечи: „Пуцајте, тамо су моји осветници“.

За вријеме учитељовања у Режевићима Иво Поповић је иницирао оснивање земљорадничке, задруге, у којој је био друго година пословођа. Активно учествује у раду Народне читаонице у Кастел Ластви, основане 1890. године, да би

. Адолесценте вријећа што одрасли минимизирају њихове проблеме

- . Значајна улога родитеља у условима када на њихову дјецу дјелују бројни фактори средине
- . Измијењен однос ученика према наставницима
- . Пресудан утицај вршњака
- . Породица, ипак, све диктира

дјелују бројни фактори средине који су често неусклађени и контроверни. И да их не вријећа ако њихово дјете тражи помоћ од стручњака, или ако сами осјете потребу за тим, јер то никако не значи да они као родитељи нијесу успјели. Напротив, то је доказ њихове одговорности у складу улоге родитеља.

. Како се распад друштвених и породичних вриједности рефлектује на понашање и успјех ученика, на рад школе у целини?

Постало је излишно говорити о збивањима у друштву (која се свакако одражавају на школу), јер су она толико очигледна и сви смо их добро свјесни. А промјене у вриједносном систему имају за своју посљедицу потпуну маргинализацију школе.

Тако да завршавање школе за многе више није важан циљ, услед чега се неуспјех и нестварење тог циља не доживљава као фрустрација. Изостављање са наставе, избегавање обавеза, и уопште један негативан однос према школи, постаје нормалност. Сада се глорификују неке друге вриједности и успостављају другачији вриједносни критеријуми успешности и неуспјешности. Лично вјерјем у некакву другачију будућност, али младима је тешко да из овог магловитог времена сагледају њену перспективу.

Због свега тога знатно је измијењен однос ученика према наставницима. Наставник више није нити ауторитет ни значајна идентификација фигура, па према томе не може бити ни значајан корективни елемент у развоју дјетета, његових ставова и понашања.

. Шта у тим измијењеним околностима пресудно утиче на степен зрелости ученика и њихову могућност да се доцније успјешno уključuje u друштvenu zaјednicu?

Мислим да је породична клима та која првенствено утиче на степен зрелости појединача. Остале агенције социјализације (школа, вршњаци... итд) имају мањи утицај на њен ток; посебно школа за коју сам већ рекла да је изгубила на значају. Међутим, и породица је у великој мјери дестабилизована, па клима породичних односа у којој је пуно

оно што сами оцењују као лоше. Напокон, мала је вјероватноћа да битне вриједности које су стабилизоване у породици буду стварно напуштене под утицајем „конкурентних“ вриједности вршњака. Друштво може само да појача и кристализује већ раније испољене тенденције у понашању које је дјете стекло у породици.

Сигурност и независност се претежно стичу у породици, а та својства личности су предуслов за касније зрело понашање.

Драган Радуловић.

ОД ВРТИЋА ДО ИНДЕКСА УСПЈЕХ МЛАДИХ МУЗИЧАРА

На 24. Музичком фестивалу младих Црне Горе, одржаном од 17. до 19. марта у Котору, ученици Музичке школе Будва постигли су велики успјех. Грана Ђикановић, II категорија клавир, из класе наставнице Мирјане Пајовић, освојила је Златну лиру, специјалну награду фестивала, Нађа Миловић, преткатегорија клавир, из класе наставнице Маријетке Никчевић, освојила је Сребрну лиру, и Данијела Медиговић, преткатегорија клавир, из класе наставнице Мирјане Пајовић.

вић, освојила је Сребрну лиру.

Добитнице Златне лире Грана Ђикановић и Маја Јовић стекле су право учешћа на савременом такмичењу младих музичара, а од Ђенијег савеза Подгорице награђене су десетодневним боравком у Кампу за младе таленте у Сутомуру или на Веџуши.

Ски, освојио је Сребрну лиру, Душан Николић, I категорија клавир, из класе наставнице Мирјане Пајовић, добитник је Бронзане лире, Андrea Медин, I категорија клавир, из класе наставника Игора Зеновића, добила је Похвалу, Милијана Вукотић и Сузана Радевић, дуо флаута, из класе наставнице Ане Брајак,

- Поводом Дана ослобођења наше општине 22. новембра прошле године свечано је отворен Спомен дом Режевићи у згради некадашње школе саграђене 1856. године. Тим поводом о развоју писмености и школства у Паштровићима говорио је Урош Ј. Зеновић, а „Проморске новине“ у овом броју објављују дио излагања о учитељима у Режевићима

Marko Grebović: Portret mlađeg profesora Marka Šarića

1911. године био међу првим члановима новооснованог друштва „Српски соко“ такође у Кастел Ластви, данашњем Петровцу. Он је у Режевићима основао Пододбор дубровачког културно-просвјетног друштва „Српска зора“ окупљајући преко 50 омладинаца и омладинки. Основао је прву библиотеку у Режевићима.

Митар Боснић, који је такође завршио учитељску школу у Арбанасима код Задра, а затим дуж времена и у два врата, између 1914. и 1936. године био овде учитељ, остао је у сјећању по добротворном и педагошком дјеловању, високом умијењу просвјетара, и родољубљу. За његово вријeme школа је била најуређије и најуспјешније вођена у Срезу барском, и као таква служила за пример многим сусједним школама. Због повећаног броја ћака, шесторазредна основна школа је од 1926. до 1937. године имала два одељења, па су истовремено службовала два учитеља. Задржаним снагама, учитељи Митар Боснић и Лука Перазић још успјешније раде на народном и културном просвјетавању читавог краја. Школску библиотеку, сада већ са око 400 књига, чине доступном ширег круга читалаца. Радијо апарат, грамофон, хармоника и тамбурица, били су саставни инвентар школске читаонице. Ђечија и омладинска културно-умјетничка секција раде успјешно и гостују у сусједним мјестима, а организују се и разне спортске активности. Још 1925. године учитељ Митар Боснић основао је у Режевићима Друштво трезвенисти „Напредак“, које је у почетку бројало 40 чланова - омладинаца од 17 до 25 година, док је сва школска омладина била училањена у „Коло трезвених младости“. Школска управа, иницијативом и заступљом учитеља Боснића, откупљује од Манастира школску зграду, износом од ондашњих 30 хиљада динара. Тада се уређује и двориште школе, уз помоћ туристичког савеза „Приморје“ из Кастел Ластве - садашњег Петровца, основаног 1925. године.

Поред ова три пomeuta учитеља, посебно је запажено и неколико других учитеља, као што су: Марко Станишић, Данило Митровић, Марко Зеновић, али скоро подједнако се могу упутити ријечи захвалности и осталим учитељима школе у Режевићима.

Урош Зеновић

ИЗ СТРУЧНОГ УГЛА

ПОРОДИЧНИ ЉЕКАР

Тачно прије десет година из наше средине заувијек је отишао угледни хирург, велики човјек и хуманиста професор Иво Поповић-Ђанић. Остao нам је у сјећању по оданости струци и болесницима, а своју неисцрпуну енергију и истински таленат подарио је своме народу. Својим огромним знањем и искуством стеченим још за вријeme другог свјетског рата, а усавршаваним на највећим клиникама у Америци, био је неисцрпни извор идеја и визионар чије многе замисли нијесу могле бити реализоване, али су у садашње вријeme веома актуелне. Будује необично волио и истицао њену јединствену љепоту али упозоравао да ће прекомјерна урбанизација довести до саобраћајног загушења па и загађења, а када се то деси све друге вриједности биће девалвиране. Одличан познавалац енглеског језика, и са другим боравцима у Америци, истицао је предности њихове високо развијене медицине у којој је породични (кућни) љекар незабилазан на сваком мјесту, шездесетих година овога вијека, уза сву моћну медицинску технологију, Американци су били веома болестан народ. Тридесет милиона Американаца боловало је од тешког артритиса, десет милиона лијечено је од душевних болести. Многобројни специјалисти бавили су се само уском струком, машине су остављале дијагнозе и одређивале терапије, презаузете мајке нијесу имале времена здајење своје дјеце, чак се већина порађала царским резом да би се лишиле порођајних болова. Медицина је постала велика опасност за здравље. Показало се веома брзо да изоловано рjeшавање проблема човјековог здравља носи низ опасности и грешака, а савремени апарати никада неће моći решити све здравствене проблеме.

јешити све здравствене проблеме. Према савременој класификацији болести од преко 2000, само се за око 500 зна прави узрок и етиолошка дијагноза. Кућни љекар, односно љекар породице ту може бити спасоносан. Из више разлога. Избором свога љекара ми смо изабрали човјека коме вјерујемо. А у медицини постоји правило да знање није увијек пресудно за излечење, па се увијек истиче да најбоље резултате у лечењу имају љекар коме пациент вјерује. Сложеност очувања здравља захтијева од љекара познавање низа фактора почевши од наследних болести, преко начина живота, породичних прилика, начина исхране, односно у породици, али и у средини у којој човјек живи и ради.

Бријеме у коме сада живимо препуно је опасности које угрожавају здравље човјека. Осјећај несигурности за сопствену егзистенцију условљавају појаву такозваних маскираних депресија, а оне су подлога за низ психосоматских оболења. Друштво је осиромашено па се за превенцију болести даје мало, док се за лиjeчење издава много. Осиромашена породица, на жалост, фаворизује јефтинију исхрану која носи низ опасности по здравље. Појава шарлатанства и исцјелитељства толико је проширена да се за то издавају огромна средства, а посљедице су негативне. Чуда у медицини изузетно су ријетка. Велика рекламија код људи ствара конфузију и неповјерење у официјелну медицину, а знатан проценат љекара

Др Тадија Николић

КУТАК ЗА ПОЉОПРИВРЕДНИКЕ

РЕЗИДБА МЛАДИХ И РОДНИХ ЗАСАДА ЦИТРУСА

Климатски и земљишни услови Црногорског при-
морја пружају погодност за
гајење цитруса на окућни-
цама и савременим планта-
жама, посебно када се ода-
беру погодни положаји за-
штићени од јаких вјетрова.

Да би постигли циљ, тј. редовну производњу воћа, цитрусе (поморанџе, лимун, мандарине...) треба редовно орезивати.
Док су стабла млада треба образовати одређени облик крупне. Овај посао се отпочиње још у расаднику и саднице се купују у контејнерима са формираним крупном. Ако круна није формирана то се мора урадити послиje садње скраћивањем воћака на 70-80 сантиметара да се испод те висине формирају основни гране крупне. Висина дебла треба да буде 50-60 сантиметара, а најбоље се показала побољшана пирамидална круна са три до пет основних грана. Котласту круну (која се најчешће користи) није добра јер се често ломе гране под теретом

рода и ударом вјетра

Резидба младих засада се своди на минималне интервенције које се углавном састоје у следећем: уклањање свих грана испод круненог проређивања грана у круни, остављајући 3-4 а највише 3-5 грана, скраћивањем младара за једну трећину и циљу стварања сечунарних и терцијалних грана које ће дати родно дрво. Како цитруси рано почину са рађањем не б

требало да се остављају цветови прве двије године послије садње, а ако је стабло недовољно развијено, период неродности треба да буде три године. Треба жејти да стабла почну рађати што раније, а то се може постићи ако смо посадили квалитетне саднице, изабрали добар положај, премири земљиште, обезбиједили добру исхрану воћака, редовну обраду земљишта, заливаше, заштиту од болести, и штеточина и благовремено формирај облик круне.

Кад воћке ступе у плод

■ Од овог броја "Приморске новине" крећу с
рубриком за пољопривреднике надајући се
да ће бити стална чиме би подстакли развој
поодавно и прилично запостављене пољо-
привреде приморског краја. Аутор првог
текста у овој рубрици је Јован Медиговић,
дипломирани инжињер воћарства и вино-
градарства, агроном из нашег краја који је
дugo радио у научним установама и само-
стално и са другим ауторима објавио више
стручних и научних радова из области во-
ћарства, виноградарства и расадничарства.

ношење резидбу треба усмјерити на одржавање биолошке равнотеже између бујности и родности. Насову равнотежу утичу многи фактори, а прије свега пријема агротехничких и по-мотехничких мјера.

Искуство је показало да слабије развијена стабла

треба јаче резати у циљу

обнове вегетативне масе и потенцирања развоја коријена, а бујна стабла мање орезивати.

Многа стабла у роду у нас су занемарена па је круна врло густа, има много сувих грана, род се смањује из године у годину, и воће алтернативно рађају. Квасија плодова опада а по

јава болести и штеточина узима свој данак.

Неких година, као што је и ове зиме, услед јачих вјетрова долази до дјелимичне или потпуне дефолијације (опадања лишћа). Таква стабла ако су у доброј кондицији и примјењују се потребне агротехничке мјере поступно блажом резидбом у року од двије до три године могу се вратити у нормално стање.

Резидба ових стабала се састоји у уклањању сувишних скелетних грана, скидању водопија и проређивању родних грана, уклањање свих сувих грана и грана које се укрштају, грана које су болесне, сломљене и па други начин

мљене и на други начин општећене. Увијек резати оштром маказама или терстрицом до здравог ткива. Све пресјеке дебљих грана премазати неким средством за дезинфекцију (калем војском, бакарним средствима...) а потребно је изврши-ти плаво прскање цијелог стабла.

Стара и запущена стадион

ЈОВАН МЕДИТОВИЋ

СПОРТ

БОЋАРИ БУДВЕ ПОРАЖЕНИ У ПРВОМ СУСРЕТУ КУПА ЕВРОПСКИХ ШАМПИОНА У МОНАКУ ОД РОШЕА: 6:14

ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА

Прва ватерполо лига: Будванска ривијера - Црвена Звезда 10:0, Будванска ривијера - Партизан 11:8, Будванска ривијера - Студент 24:2.

Прав „Б“ одбојкашка лига: Авале - Спартак 3:1, Авале - Спартак 3:2, Авале - Борац 3:1.

Друга фудбалска лига - Запад: Могрен - Раднички 1:3, Могрен - Мачва 0:0, Челик Униром - Могрен 6:1, Могрен - Младост 3:0.

Црногорска фудбалска лига: Петровац - Бокељ 3:0, Полимље - Петровац 1:0, Петровац - Беране 0:1.

Прва црногорска кошаркашка лига: Рудар - Могрен 91:84, Могрен - Гортнак 69:70.

Црногорска лига малог фудбала: Никић - ТВ Мајкин 4:4.

Републичка одбојкашка лига: Будва - Електропривреда 1:3.

ИПАК, НАДЕ У РЕВАНШ

Боћарски клуб Будва је 22. марта у Монаку стартовао у Купу европских шампионса сусретом са екипом Роше.

Домаћини су били бољи и побиједили са 14:6, а реванш је у Будви 5. априла.

- Намјерили смо се на јаког противника, професионалице који стално играју и у својим редовима имају чак и најбољег италијанског играча, а Италијани су прваци свијета. Ми смо имали напоран пут, фериботом од Барја а онда комбијем 1.250 километара, играчи су се тешко сналазили на терену који је другачији од наше (игралишта су ужа), па је све то доприњело високој побједи домаћина - каже Ђуро Марковић, тренер екипе Будве и истиче да ће бити тешко у реваншу против тако квалитетне екипе - Ми смо и поред пораза

играли добро, а представници Рошеа су се изnenадили јер су рачунали да су југословенски боћари много слабији. Надамо се да ћемо на домаћем терену играти још боље и реванширати се екипи из Монака, мада то неће бити лако.

За екипу Будве у Монаку су играли Миливоје Прибилић, Васко Минић, Богдан Ђуровић, Милутин Вуксановић, Дејан Стјепчевић и Урош Радуновић, а у „европској“ експедицији будванске боћара били су још Рајко Ђујковић, вођа пута и предсједник клуба, тренер Ђуро Марковић и преводилац Милка Беланже.

- Сада је наш најважнији задатак да се добро припремимо за сусрет са Рошеом. И као такмичари и као домаћини јер су нас у Монаку изванредно дочекали и за нас припремили банкет. Разлог више да будемо добри домаћини је и то што са екипом Рошеа долази Бруно Лажер, предсједник ФИФА - свјетске боћарске федерације - рекао је Ђуро Марковић наглашавајући да посебно треба добро припремити и уредити терен на чemu се, иначе, већ дуже ради. В.М.С.

**СЛЕДЕЋИ БРОЈ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“
ИЗЛАЗИ 22. АПРИЛА**

086/52-702, 52-292, 52-290, 52-295
Факс: 086/51-320

ПРО БИЧ СОКЕР „ЈУ МОНТЕНЕГРО КУП '97“

ДОЛАЗЕ И САВИЋЕВИЋ СТОЈКОВИЋ, МИЈАТОВИЋ...

На овогодишњем турниру у фудбалу на плажи - про бич сокер „ЈУ Монтенегро куп '97“ који ће се одржати прве недеље августа поред наше учествоваће репрезентације Бразила, Италије и САД. Очекује се да ће за репрезентацију Југославије играти и три велике фудбалске звјезде: Дејан Савићевић, Драган Пикси Стојковић и Предраг Мијатовић.

Ово је речено на састанку Организационог комитета манифестије Про бич сокер „ЈУ Монтенегро куп '97“ одржаном у Будви 25. марта коме су присуствовали Светозар Маровић, предсједник Скупштине Републике Црне Горе, Божидар Ивановић, министар спорта у Влади РЦГ, Јарко Миковић, предсједник Општине Будва, и низ угледних привредника и спортских радника.

ОПШТИНСКА ЛИГА МАЛОГ ФУДБАЛА

Осам најбољих екипа на крају првенства Општинске лиге у малом фудбалу (Словенска плажа са 32 бода, МУП 30, Меркур 28, Медитерански спортски центар 24, Бајо Пивљанин 22, Кремисимо 20, Тифани 20 и Дивспорт 17) квалификувале су се за плейоф такмичење које се одржало у двije групе.

Резултати: Меркур-Тифани 0:1, Словенска плажа - Кремисимо 0:5, Меркур-Кремисимо 2:2, Словенска плажа - Тифани 0:2, Меркур-Словенска плажа 4:1, Кремисимо-Тифани 2:0 (прва група) Дивспорт - МУП 3:3, Медитерански спортски центар - Бајо Пивљанин 0:3, МУП - Бајо Пивљанин 3:2, МСЦ - Дивспорт 1:4, Бајо Пивљанин - Див-спорт 5:1, Медитерански спортски центар - МУП није одиграна утакмица због болести играча МСЦ (друга група). У полуфиналном плеј-оффу састали су се Кремисимо - Бајо Пивљанин 0:5 и МУП - Тифани 2:0. Финални сусрет између Баја Пивљанина и МУП-а и сусрет за треће место између екипа Тифани и Кремисимо одиграће се почетком априла.

PROGRAM RADIO BUDVE

PONEDJELJAK:
07:30 JUTARNJI PROGRAM
11:00 HIT HOROSKOP
12:00 CONTRY
COUNTDOWN USA
14:00 KULTURNI MAGAZIN
16:00 SPORTSKA RAZGLEDNICA
17:30 BUDVANSKA HRONIKA
18:00 SPORTSKI VREMELJOV

13:00 CARSTVO LJUBAVI
13:30 VOYAGE
16:00 SPORT-MUZIKA
17:30 BUDVANSKA HRONIKA
18:00 OZON
19:00 ROCKTRON
20:00 NOĆNI EXPRESS

SUBOTA:
07:30 JUTARNJI PROGRAM
11:00 TOP RAVANELLI
12:00 HIT HOROSKOP
12:30 ZVEZDANI TRAČ
13:45 IN AND OUT PARTY TIME
16:00 FONTANA ŽELJA
18:00 SPORTSKI KVIZ

NEDJELJA:
07:30 JUPI
08:30 KOMENTAR
09:30 TOP-CLASSIC
10:05 GRAD
10:55 VODIĆ
11:00 DISCO PRESSING
13:00 CITY-PASSAGE
17:00 DOMENICA OUT
MALI OGLASI
10:15, 11:45, 15:15, 17:15,
19:45
NEDJELJOM:
10:45, 15:15, 19:15

VIJESTI:
SVAKIH SAT VREMENA
SUBOTOM I NEDJELJOM U
10, 15, 19

HIT DANA/NEDJELJE
POSLIJE VIJESTI
OD 20:00 do 07:30
MUSIC NON-STOP

Montenegro Market

Budva, Mediteranska 4.

Profesionalno i brzo!

- ✓ **Uskladivanje preduzeća** sa novim Zakonom o preduzećima;
- ✓ Registracija **offshore** kompanija i sekretarske usluge;
- ✓ **Zajednička ulaganja** i osnivanje preduzeća stranih lica;
- ✓ Priprema za prodaju **akcija**;
- ✓ **Dizajn.**

086-51-999

RESTORAN "GRBALJ"

Trg Sunca bb Budva Tel. 41-564, 51-344, 52-300

**SVI DOMAĆI SPECIJALITETI,
KASTRADINA,
BAKALAR,
SVE VRSTE RIBE,
JAGNJEĆE PEĆENJE,
ROŠTILJ,
GOTOVA JELA ...**

BANEX
proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge

**SVE VRSTE GRAĐEVINSKIH POSLOVA
STANOVI ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I ADAPTACIJE**

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/52-790, tel. 51-764

ELEKTROJUG

PREDUZEĆE ZA TRGOVINU, TURIZAM, UGOSTITELJSTVO I USLUGE sa p.o.

Trg Sunca bb Budva, Tel. 41-564, 51-344, 52-300 Telefax: 52-300

- prodaja kompletнog elektromaterijala,
- izvođenje radova na trafostanicama, dalekovodima i javnim rasvjetama,
- polaganje kablova i svi elektroinstalaterski poslovi,
- brze intervencije električara

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ

Основан листа Скупштина општине Будва. Издавач Јавно предузеће „Информативни центар“ Будва. Директор Душан Божовић. Главни и одговорни уредник Васо М. Станишић. Уређује Редакциони колегијум: Васо М. Станишић, Саво Грегорић, Луција Ђурашковић, Бошко Богетић и Драган Радуловић. Штампа НЈП „Победа“ Подгорица. Адреса: „Приморске новине“ - Трг сунца 1, поштански фах 14, 85310 Будва. Телефон (086) 51-487 (редакција), 52-024 (општа служба), телефон 52-024. Број жирослучаја 50710-603-5-2853 код НБЈ-ЗОП Будва. Годишња претплата 40 динара; полугодишња 20 динара.